

ELŐFIZETÉS:

Egész évre 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kü-
lendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzori hirdeté-
sénél olcsóbb. Nyiltér
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

Megyei közgyűlés.

estauratio óta nem volt soha ilyen népes. Jelen láttunk oly bizottsági tagokat is, akiket — legalább látszólag — semmiféle közügy meg nem ihlet évek óta.

Általános megjegyezni valónk csak az, hogy némely előadó, kivált a sokaság zibongásához képest, sokszor oly halkán olvas, hogy

nem lehet megérteni.

A gyűlést 9 óra után főispán ur öméltsága díszmagyarban nyitotta meg, a nagyszámú bizottsági tagok üdvözléséhez fűzőleg megemlékezvén b. e. országbírónk gyászos haláláról. Ő volt — ugymond — az a talpig magyar ember, aki egy a koronának, mint a nemzetnek bizalmát minden válságos ügy közeppé is bírta és pártokon felüli higgadságával azt magának a jövőre biztosította. Ezért indítványozza, hogy emlékének jegyzőkönyvi megemlékezéssel áldozzon e megye, s e fájdalmas rokonszenvét, bá natos özvegéhez intézendő részvétiratban tolmácsolja.

Egyhangú helyesléssel elfogadtatik, s a jegyzőkönyv vezetésével Karácson Gyula főjegyzőt, a szólni kívánók feljegyzésével Eremics Bogolyub aljegyzőt bízta meg.

Ezzel a közgyűlést megnyitottak nyilvánította. Következett az alispáni jelentés.

Méltóságos Főispán ur!

Tekintetes megyei közgyűlés!

Az első évnegyedes közgyűlésnek a mai napig való elhalasztását, a sorozásnak három ezreddel és így ugyanannyi bizottsággal kénytelenített folytatása indokolja.

A múlt évi december hó 20-án tartott utolsó közgyűlés óta történeteket van szerencsém következőben összefoglalni:

A központi tisztviselők megfeszített szorgalmával sikerült a 24669 alispáni, — 4522 közigazgatási bizottsági, — 1059 közgyűlési, — 278 kihágási, — és 185 központi választmányi, — és így a közigazgatás minden ágában a múlt évben összesen beérkezett 30513 számú emelkedett ügydarabot, az évi működést ellenőrző számonkérő szék felterjesztett jegyzőkönyve szerint — a decemberi közigazgatási bizottság és közgyűlés után, ezek illetékességi körébe tartozólag beérkezett és így újabb gyűlésig el sem intézhetett néhány számba nem vehető ügydarabon kívül — hátralék fenhagyása nélkül feldolgozni, mi a központi tisztikar ügybuzgalmát annál inkább igazolja, mert 1872. évben a tiszti létszám szervezősekor csak 10,000 ügydarab elintézése várakozott ugyanezen tisztikarra.

A külső tisztviselők részben hátralék nélkül és csak néhányan csekély hátralékkal fejezték be a múlt évet.

A Zenta városánál mutatkozott nagyobb hátralék a tisztikarban többszörös változás és a szervezett tiszti létszám, és különösen a segédzsemetzet elégtelen voltában leli indokát, — e város folyton emelkedő ügyforgalma legalább egy tanácsnoki állomás és a segédzsemetzetnek megfelelő emelését ép úgy, mint a hivatalos helyiségek alkalmas átalakítását sürgetően követeli, különben a polgármester megszokott ügybuzgalmával és tisztviselőinek megfeszített munkakedve sem lesz képes a közigazgatás jogos igényeinek teljesen megfelelni.

Hiszem, hogy a culturalis célok és saját rendje és külsőjára oly sok áldozatot hozott városi képviselő testület, az ide vonatkozó kötelességszerű figyelmeztetésnek engedni, és a tapasztalt hiányoknak úgy a tisztikar szaporítása, mint a város hivatalos helyiségeinek a közszolgálat érdekében leendő átalakítása tekintetében, önmagából folyólag és itteni közbejárás nélkül mielőbb meg fog felelni. — Hogy a járási hivatalok és Zenta város ügyforgalmát előtűntessem, az ezek részéről érkezett féltéves jelentések szerint a múlt év folyamán a szolgabírókhoz — 79715 — ügydarab, Zenta városához pedig 14140 ügydarab lón beadva.

A fentiek szerint felemlített hátralékok a beérkezett jelentések szrint az év első negyedében feldolgoztattak.

A központi és járási teendőik ellátásában 13 közigazgatási gyakoronoknak rendszeresítése által, — kik közül 4 a központban és 7 a szolgabíróságoknál már tényleg alkalmazva van és a még fennlevő 2 állomás szinte szolgabíróságoknál fog alkalmas egyének jelentkezése esetére beosztatni, — a közigazgatási gyakoronokban igen jó és szükséges munkaerőt nyertünk, kik-

nek nem csak már most is jó hasznát vesszük, de ezek sorából gyakorlottságuk fejlődésével igen alkalmas tisztviselőket is nyerünk.

II. A megyei házipénztár, az ott kezelt alapokkal együtt, valamint az árvapénztárt is — havonként — az előírt módon személyesen megvizsgáltam és teljesen rendben találtam.

III. A közmunkaalap hátralékai az elmúlt év végén:

1881-ből	3278 frt. 41 kr.
1882-ből	79,277 frt. 79 1/2 kr.
összesen tehát	82,556 frt. 20 1/2 kr.

rúgtak:

Azóta az 1881. évi hátralék-ból leiratott	1385 frt. 81 kr.
Az 1882. évből pedig befolyt leiratott	37,929 frt. 45 1/2 kr.
	246 frt. 06 kr.
egészben	39,561 frt. 32 1/2 kr.

A valóságos hátralék tehát a mai napon még 42994 frt. 88 krt. tesz ki.

IV. A székházépítési alap 1881. évi hátraléka

1882. év végén az 1881. évről kitétt	2,789 frt. 07 1/2 kr.
az 1882. évből pedig	37,546 frt. — kr.
vagyis egészben	40,335 frt. 07 1/2 kr.

tett ki.

Folyó évi január 1-je óta az 1881. évi hátralékból befolyt leiratott	1,132 frt. 32 1/2 kr.
	— frt. — kr.
Az 1882. évből befolyt leiratott	23,930 frt. 40 kr.
	203 frt. 01 kr.
összesen tehát	25,265 frt. 72 1/2 kr.

A valóságos hátralék a mai napon tehát 15,069 frt. 35 kr. rúg.

Az uti és székházalap hátralékainak behajtása céljából a szükséges intézkedések meg vannak téve.

V. Az 1881. évi közpénztári számadásokból: beérkezett 120 darab hátralékban van 3 „ A betérjesztettek közgyűlési határozattal elintéztetett és a mostani ülésen előterjesztetik 82 „ kiegyezésre a községekhez visszaküldetett 33 „ a számvévisésnél vizsgálat alatt áll 5 „ A 3 be nem terjesztettre nézve az intézkedések megtétek.

Az 1880. és előző évi számadások, 15 drb kivételével, melyek az illető községekhez felül észrevételekkel kiküldettek, végleg elvannak intézve.

Az 1882. évi számadások betérjesztési határideje ápril hó vége, mindazáltal ezen közpénztári számadásokból is már 24 drb beérkezett.

VI. A Duna felső vidékeiről érkezett hírek, valamint a pozsonyi és komáromi vízmérők állásának távirati jelentéséből, úgy a nagyméltóságú m. kir. közlekedési miniszteriumnak dec. 30-án kelt értesítéséből a Duna vízének szokatlan rohamos téli emelkedéséről a múlt év utolsó és ez év első napján értesülvén, március 1-én 24440. szám alatt felhívtam a hat Duna-vas uti szolgabíró figyelmét a fenyegető árvízre, és utasítottam, hogy maguk részéről minden jogköribe vágó eszközzel a bekövetkező bajok megelőzésére törekedjenek, és az ily esetekre előírt rendszabályok pontos végrehajtását a községek és árvédelmi társulatoknál szigorúan ellenőrzik; január 7. az előár megyénkhez is elérvén, a szükséges távirati értesítésekről gondoskodtam és az áradás komoly jellege a felső dunáról nyert értesítésekből mindinkább bizonyossá válván, a bezdán gombosi töltés vonalra Alföldy József szolgabíróhoz Kovácsfi Kálmán, a gombos bukini töltésre Nagy József és Eremics György szolgabírókhoz Kohut Henrik, és a báthmonostor-bezdáni töltés vonalra Késmárky Béla szolgabíróhoz Diószeghy Samu kir. mérnököt is kiküldtettem, a még netán szükséges árvédelmi intézkedések vezetése és ellenőrzésére, egyidejűleg pedig a Ferenc-csatorna részvénytársulatot a baja-bezdáni táposatorna zsilipkapuja előtti gátnak elzárására és a monostorszegi beton hid előtti zár alkalmazására is — az ezen pontokról netán fenyegető veszély elhárítása szempontjából — felhívtam.

A gombos bukini töltés vonal még nagyobb biztosítására és a szükséges intézkedések pontos és gyors végrehajtása szempontjából — magam betegség által hivatalos helyiségem elhagyására képes nem lévén, az egész árvédelmenek sokszoros felelősséggel járó egyékes központi vezetését a főügyész ur segédkezése mellett magamnak tartván fenn, — Karácson Gyula főjegyző urat ezen vonalra teljhatalmú biztosul küldöttem ki, kinek segédkezésére utóbb Tripolszky Gyula kir. főmérnök, majd Solymos Béla a szegedi kir. főmérnök, majd Magdits Balázs volt ó-kanizsai töltésbiztos is kiküldöttem. F. évi január hó 12-én reggel a Monostorszeg-kupuszini töltés vonalnak közvetlenül a község melletti mélyedésen levő, az előtte való napon a legkisebb aggályra okot nem szolgáltatott mint hogy 24 méter alap, 6 mtr korona szélességgel és 3 mtr nagysággal bíró — részének beszakadásáról értesülvén, úgy az elzárás foganatosítása, mint a Monostorszeg-Kupuszini és Apatin községek határára elterülő ártnak — a Ferenc-csatorna oldal gátja, az apatin-zom-

bori műút és Apatin községe közötti korlátozására úgy az áradás veszélyének kitétt Kupuszina községének, az 1876. évből még részben fennmaradt körtöltéseinek azonnali felemelésére, valamint a még nagyobb és fenyegetőbb veszély elhárítása tekintetéből, a monostorszeg-kupuszini töltés részek emelése és biztosítására szükséges intézkedéseket szakadatlan láncolatban közérő alkalmazásával foganatosítottam; — egyidejűleg azonban a háttérben, minden eshetőségben szemben, a Prigl-Szent Iván községe által, az 1876. évben az ugynevezett szt-jánosi töltést is néhány nap alatt teljesen védképes állapotba helyeztettem, a Zombor, Apatin, Bezdán, Hodságh és N-palánkai távirda állomásokat pedig az egységes vezetés és folytonos rendelkezhetőség tekintetéből éjjeli és nappali szolgálatra kötelezettni kérétem.

A monostorszegi gátszakadás eltöltése Kovácsfi Kálmán kir. mérnök vezetése és Szűcs Mihály tb. szolgabíró segédkezése mellett már január 12-én, tehát a beszakadás reggelén 11 órakor kezdetét vette, és a rendkívüli hideg és felette rossz idő dacára emberi erőfőlműlő erővel folytatott; csakis ezen sok költség és buzgalommal folytatott, bár két ízben is meghiusult munkálkodásnak köszönhető, hogy az elzárás végre mintegy 100 mtr hosszú cölöp fal felállítása és több mint 12000 zsák felhasználása után sikerült; — közben pedig a folytonos munka által nem esik a beszakadás alig tágult, de egyuttal az 1876. évi víz magasságnál sokkal nagyobb eséssel betódult vízár — a belterületen alig emelkedett azon mennyiség felére, mint 1876 ik évben, midőn az elzárás csak napok múltán lón megkezdve.

A betöltés alatt Péch József kerületi felügyelő ur, kit a közlekedési miniszter ur segédkezésre szintén ezen szakadás bajainak orvoslására küldött ki, a Kovácsfi által vezetett munkálatokat szinte ellenőrizte és Heincz Albert csatornai főmérnökkel egyetemben, a zombori vasúti hid előtt általuk szükségesnek tartott újabb átjárókat és a Ferenc-csatorna oldal gátjának felemelését, továbbá a Ferenc-csatorna társulat által fogadott munkásokkal és az általam is az imminens veszély folytán segédkezésre kirendelt közérővel eszközölte, — ezen, január 20-án estig tartott és a téli fagy és zord idő által rendkívül megnehezített lélekölő sok munkával végre sikerült a monostori gátszakadást az előtte képződött jég kéregnek a cölöpök megerősítésére történt leleményes felhasználásával betölteni, és a további rombolás és veszélynek ezen vidéken határt szabni. — Mondanom sem kell, hogy időközben a víz által körülzárolt Kupuszina községének belrendje, — védekezési munkálatainak ésszerű vezetése, úgy az ottani lakosság megnyugtatóra szükséges összes intézkedések megtétek, így pl. az ezen munkálatok biztosítására kirendelt Diószeghy Samu mérnök sokszoros rendelkezéseinek biztosítására, ép úgy, mint a monostorszegi munkálatoknál is szükségessé vált — az elégtelen csendőrök mellé, még kisebb katonai assistentia rendel-tett. — Pribil Ernő alügyész ur hatósági biztosul küldetett ki, — Ormay Adolf kincs. mérnök ur pedig szíves volt az egész község lejtérése által a veszélyes és biztos helyeket úgy az elvonulási utakat meghatározni és mindezeket nem csak a községi mappán, valamint a helyszínen is könnyen felismerhetőleg kitüntetni, hanem a netáni katasztrófa bekövetkezése esetére a hatósági biztossal egyetemben az előjárók és közlakosság-nak tudomására adni és minden a munka pontos folytatása, a belrend és biztonság tekintetében szükséges intézkedést megtenni.

Ugyancsak f. évi január 12-én este Bukinból is vészír érkezett, amennyiben az ottani mosztonga zsilip beszakadása jelezte, ez által több mögöttes község, de kiváltképp Novoszellő és Plávna a víz által való megkerültetés veszélyének volt kitéve, és előbbi községnek Bukin irányában megállapított visszavonulási vonala is veszélyeztetett; — a szükséges intézkedések a vész elhárítása és localizálására úgy a központból, valamint a helyszínen működött tisztviselők által azonnal megtétek és a szomszéd községek által segélyezett Bukinak dicserüet batorsága és munkássága által csakhamar sikerült is a vészt elhárítani, mely ugyan utóbb újból fenyegetővé vált, de e veszély ekkor ismét gyorsan és véglegesen elhárított.

A monostorszegi sok fáradsággal felfogott gátszakadástól, csakis a dautovai legelőt kerítő védgát szakadása következett be, mely azonban Késmárky Béla szolgabíró gyors intézkedései következtében csakhamar izoláltatott. A megye egyéb pontjain a hivatalos községek szakadatlan erélyes működése és az érdeklő községek odaadó fáradságos munkája, valamint a nem veszélyeztetett községekben a legpontosabban kiszolgált közérővel sikerült a rendkívüli veszedelmet elhárítani.

Midőn ezekben a f. évi téli vízáradás sok izgalmossal és munkával járt történetét dióhéjba foglalva előadtam volna, lehetetlen a legnagyobb hálával Ő Méltósága a főispán ur szíves és kitartó közreműködéséről, ki saját megkötött állapotom miatt nemcsak a kül teendőket pótolni kegyeskedett, de a központba is visszatérve itteni munkáim és gondjaimban a legkészségesebben osztozott.

Ugyanezért elismeréssel kell adóznom a főjegyző urnak, a kir. építészeti hivatal összes tagjainak, Pribil

Ernő alügyész, Ormay Adolf kincstári főmérnök urnak és a működött szolgabíró uraknak, illetve az apatini járásban Szűts Mihály segédszolgabírónak, kik a fent röviden ismertetett nehéz viszonyok között kötetlenségükkel teljes odaadással teljesítették.

Végül különösen köszönetet és elismerést kell még kifejeznem Kovácsfi Kálmán kir. mérnök urnak ki önfeláldozó 10 napi szakadatlan munkásságával és erélyével — a monostori gátszakadást sikeresen betöltötte, ugy az oldala mellett működött Marsch Károly megye bizottsági tag, Eppert József, az 1876 évi vízvédelemből már kintütemett apatini molnár mester, Raichl Frigyes ugy Szaol Jakab, Aman Mihály, Speiszer József és ifj. Eppert József apatini lakosoknak. A nyert jelentések és eszközölt feljegyzések szerint a mostani víz állás Apatinig az 1876. évi vízállást elérte, azon alul azonban a Dráva kisebb mérvű és rövidebb időtartamú áradása következtében mintegy 36 emeterral alacsonyabb maradt.

E bajon tehát sok küzdelemmel és elég szerencsével túl estünk és közben nemcsak a monostori gátszakadás és kupuzsini vízművesztő reconstructiójáról gondoskodtam, de egyuttal a netáni tavaszi vagy zöldárral szemben is a legszükségesebb munkálatok megtételéről gondoskodtam. Azonban a mostani vízár alkalmával arról győződtem meg, hogy a) a dunai töltések az 1876. évi legmagasabb vízállás fölött az előirt és óvatossági szempontból is okvetlenül szükséges egy méter magasságot nem tartalmaznak, b) hogy azok ott, hol 3 méter magasságon túl emelkednek is, patkázva ritkán vannak, c) hogy több község teljes biztonsága tekintetéből rendes és állandóan fenntartandó körtöltésekkel is látandó el; és d) hogy ezeken kívül a gátrendőri törvény szigorú fogatósítása biztosíthatja csak leghelyesebben a megyei közönség érdekeit, amiért is a mai közgyűlés folytán netán szükségessé válna a rendkívüli közgyűlés után az összes dunai s ha szükség leend, a tiszai töltéseknek fenti irányban való újabb megvizsgálását fogom fogatósítani és a megfelelő felvételek után, az érdekeltség, illetve társulati megbizottakkal — a szükséges munkák és törvényes dispositiók teljesítése tekintetéből, lehetőleg személyesen fogok csoportonként tárgyalásokat tartani, s az előállítási, illetve beszerzési időközök megállapítván, a mennyiben a munkálatok vagy beszerzések a meghatózandó záros határidőkben sem fognának teljesíteni, azoknak az érdekeltek terhére leendő előállításáról hivatalos uton és közigazgatási végrehajtás terhe alatt szándékozom gondoskodni.

VII. Ezen számos tárgyról örvendetesebbre térvén át, kötelességszerűleg fel kell említenem a budapest-zimonyi vasut szabadka újvidéki részének miután rendőri bejárása következtében, ezen vasutnak a mult hó folyamán bekövetkezett és ezen megye jóléte és felvirágzására már most is jótékonyan befolyó megnyitását, mely jövő hó 15-ike vagy legkésőbb június hó 1-én a rendes menet megindulása és a vonatoknak az alföld-fiumei vasut és gőzhajózási menetrendekkel való összhangba hozatala, sőt ha jól vagyok értesülve, az alföld-fiumei pályán indítandó egy újabb vonat közlekedésével is, a megye még nagyobb területére fog jólétet terjeszteni.

VIII. Több mint egy hó óta egy felette nagy horderejű és sok aggályra okot szolgáltatott hír járt szájról-szájra, mely az Ó-Kanizsa községében, egy szegedi bizonytalan jellegű küldöttség tényleges működése és annak néhány ottani elégedetlen, vagy félrevezetett egyén általi támogatása folytán csak hamar actualis színezetet kapott. A mig csak arról volt szó, hogy Szeged székhellyel egy új megye szándékoltatik felállítani, a Szeged iránti kétségbe vonhatlan jóakarattal és az azt reconstruáló nagyérdemű királyi biztos ur iránti mély tisztelet folytán az ide vonatkozó hírek különböző felfogással ítéltettek meg, midőn azonban a fenti tény közbejövetele által azon aggály támadt, hogy ezen új megyéhez nemcsak Torontál megye egy nagy része, de Bács Bodrogh vármegyéből is annak kezdetől fogva kedves Martonos és Ó-Kanizsa községei és ezekkel 18195 lakos társunk szándékoltatik eshetőleg a megye anyai kebeléről elszakítani, csak egy óhaj szállotta meg e megye sorsa és a benne lakó különböző anyanyelvű egyetértő és egymást szerető lakosainak szívét és ez az volt, hogy vajha ezen felette szomorú hír soha valószínű nem fogna s Szeged felemelése érdekében tőlünk ezen nehéz áldozat nem kívántatnék.

Azon megdöbbenés, melyet ottani néhány lakos társunk ellenkező eljárása okozott, csakhamar örömmé vált, a midőn már a fenti deputationalis eljárás után Ó-Kanizsa község és Martonos számos intelligens és jómódú lakosa azonnal a kanizsai községhez tartott nagy gyűlésben tiltakozott — néhány eltévedett polgártársuk — eljárása ellen, s midőn a minden csábítás ellen egy emberig hű Martonos, képviselő testületének, Ó-Kanizsa községe pedig mintegy 1700 lakosának aláírása és egy 2500 választó polgár által tartott népgyűlésben egyhangúlag hozott határozattal tiltakoztak az új megyéhez való csatolásuk ellen és egyben az anyai megyéhez való rendületlen ragaszkodásukat jelentették ki.

E kérdés odább fejlődése ezen tekintetes bizottmány összes tagjait sokkal inkább érdekli, hogysem kötelességszerűleg be nem jelentem, a mit különben a napilapokból már amugy is tudnak, hogy ó nagyméltósága a belügyminiszterium vezetésével megbizott miniszter elnök ur kegyes volt ó méltóságát a főispán urat és engem is e hó 10-ére egy, az érdekelte megyék fő és alispánjai, valamint 2 országos képviselőből saját elnöklete alatt tartott értekezletre meghívni, melyen ugy ó méltósága, valamint én is, nemcsak azon községek valódi hangulata és a megyei közönség egyértelmű óhajáról, de azon a községek multja, jelene és jövő hivatásából folyó összes érveinket is a legnagyobb tisztelettel de egyuttal az alkalomhoz mért egész őszinteséggel és nyíltsággal kötelességszerűleg elmondottuk azon súlyos érvek sorozatával, melyek ezen szívünkhez forrt községeknek tőlünk való elszakítása ellen tényleg fenforognak, s melyek nemcsak a mi igazolt viszonyainkban, de az 53 községtől elejtendő Torontál megye érveiben is, a legerősebb támaszt lelték.

Aggályaink és érveink teljesen kihalgattattak, hiszem és remélem, hogy azoknak kedvező eredménye is lesz, melyet a mai napirenden levő fent jelzett jegy-

zőkönyvek és Torontál vármegye átiratának tapintatos és megfontolt elintézése bizonyára csak fokozni fog, mely saját elmondott érveinknek súlyát, a megye közönsége által történt közel egyidejű megerősítés által, csak növelheti.

IX. A sorozás, mely f. évi március 2-ika óta 3 bizottság által fogatósított, a titeli szolgabírói kerületen kívül, hol az tegnap kezdetett meg, be van fejezve.

A megye 1883. évi ujonc jutaléka 2351 rendes katonára és 235 póttartalékosra rügött, ebből a beérkezett 12 polgári elnöki jelentés szerint tényleg besoroztatott már 2194 ujonc és a póttartalékokhoz az 1882. évi hadjutalék újabb felhívása folytán felmerült hiányok pótlásával együtt 353 ember, ha bár a reánk kivetett ujonc jutalék ezek szerint igen súlyos volt, az ezuttal nemcsak minden sorozó járásban kikerült, de az újabb hadképeségi szabályzat alkalmazása mellett még, 385 egyén a honvédséghez is besoroztatott.

A sorozás végeredményét annak teljes befejezése után lévén képes csak kitüntetni, azt lesz szerencsém a legközelebbi évnegyedes gyűlés alkalmával bejelenteni.

X. Megyei utépitkezés ez évben a Zombor-Kernyaja és kula-verbázi utvonali kiegészítésére fog terjedni első sorban, ezenkívül azonban nemcsak a palánka-újvidéki utvonali egy részletét szándékozom megkezdeni, hanem eredeti programomhoz képest a megye különböző vidékeinek figyelembe vétele mellett, a megyei ut alap ereje, ugy az érdekeltekkel folytatandó tanácskozások eredményéhez képest, részben az utépitési alap előirányzata, részben önálló indítványokban még ezen ülés folyamán, a) az ó-becsei gőzhajó állomáshoz vezető — eddig a kocsai forgalomra majdnem járhatatlannak mondható uttöltésnek kiközvetését, b) a Kula községén átvonuló mútúttól a csatornához vezető két főútnak — kiközvetését, c) a budapest zimonyi vasut mentén a már mult évben engedélyezett verbázi feljárón kívül — a topolyai feljáró utnak és d) a prgl.-szent-iváni vasuti feljáró kiközvetésének engedélyezését fogom javaslatba hozni. Ezen javaslataim elfogadása esetében utviszonyaink a) a tiszai hajózással szemben ugy alakulnak, hogy: a Zenta és Ada kiközvetéséhez, adott régiebb megyei segély folytán az ottani; az Ó-Kanizsának adott hasonló segély folytán pedig ott a már bejelentett árlejtsi eredmény szerint még az idén, Ó-Becsen pedig szinte még az idén a gőzhajózási állomás minden időben elérhető lesz. A titeli állomás még a volt katonai kormányzat által hozzáférhetővé tétetett, de a jövőben javítást és kiegészítést igénylő b) a Dunán: a bezdáni és apatini állomás csekély és részben már engedélyezett munkálatok fogatósítása által, a hozzájuk Zomborból vezető mútúttal közvetlen összeköttetésbe jó. A gombosi gőzhajó állomás a mult évben, a palánkai pedig két év előtt az ezekhez vezető nagy utgátak emelése és kiközvetése által, teljesen hozzáférhetővé tétetett, sőt előbbi a vasut-állomással és a gombos-bogojevai mútúttal is már közvetlen összeköttetésben van. c) a Ferenc csatorna rakodó helyei közül, a bezdáni az ottani mútúttal; a cservenkai a mult évben engedélyezett megyei segély által; a kulai a mai ülésen teendő javaslat fogatósítása; a verbázi a mult évben engedélyezett kula-verbázi mútú kiágazása által; a szenttamási község további beruházásai és már engedélyezett megyei hozzájárulás által, a forgalom által hozzáférhetővé tétetett; d) az alföld-fiumei vasut mentén fekvő gombos bogojevai állomás 3 év előtt; a bajmoki és us. militicsi a mult év folyamán láttaott el feljáróval; a prgl.-szent-iváni pedig a mai ülésre betérjesszett javaslat által részeseülne hasonló jótéteményben, és e) a m. hó folyamán megnyitott budapest-zimonyi vasut kula-verbázi állomása a közgyűlés m. évi határozata folytán, — a topolyai pedig a fent jelzett előterjesztésem által jutna feljáróhoz, ugy hogy tulajdonképen a Duna mentén az ily összeköttetést situatioja folytán alig nyerhető futtakai állomás, a Tiszán pedig a mult évben keletkezett moholyi gőzhajó-állomás; a Ferenc-csatornán a Szivac és földvári rakodó helyek; az alföld-fiumei vasut mentén a szóntai; a budapest-zimonyi vasut mentén pedig a Kisszállás, Csantavér, Hegyes, Ó-Kér és kisczácsi állomások volnának még helyviszonyaik és forgalmuk szerint a jövőben gondozandók.

Meg kell azonban jegyeznem, hogy utóbbiak közül a Jankovác és kisszállási utnak — ép a vasuti állomás indokán — a megyei utak közé való soroztatása iránt, szinte még a mai ülésen teendém meg előterjesztésemet.

Ha az ide vonatkozó előterjesztésem elfogadtatik, ezen és a csantavéri utnak gyökeres helyreállítására, valamint a zombor-bajai elsőrendű megyei utak gyökeres átmunkálására is gondom leend. A m. évben engedélyezett titeli-újvidéki uton fekvő vilóvi uttöltés és hidnak előállítására nézve pedig f. évi május 4-re már az árlejtsét tüzttem ki, melyet a szabályi révhez vezető utnak helyreállítása és számos egyéb földutnak tartarozása és gyökeres átalakítása követend.

Ha most még felemlitem, hogy a bajsa-topolyai uton fekvő nagy-bácséri (krivajai) hid, ugy a csávoly-szt-iváni és a szt. iván-jankováci uton fekvő hidak is elkészültek és hogy szintén a mai ülés folyamán a zombor-kulai utiránynak kiegészítése és az ugynevezett régi bezdán-lorriui, helyesebben ó-becsei utiránnyal egyező utvonalnak Szenttamás-Ó-Becse felé való meghosszabbítását célzó két igen figyelemre méltó ajánlatot is lesz szerencsém a gazdasági választmány megbízása folytán bemutatni, — ugy vélem, a megyei kormányzatnak az utviszonyok javítására és fejlesztésére irányzott gondos törekvése minden kétségen felül igazolva lesz.

A baja-szabadkai vasut kiépítésének bekövetkezése, ugy a legutóbb az összes tiszai községek és városok érintésével szóba jött szabadka-ó-becsei vasuti összeköttetés kérdésének mikénti megoldása, — valamint a megyei közönségnek jövő évi január hó 1-től e címen helyt foglalható szerény megadóztatásának elhatározása és a munkában lévő utvámok hozzájárulásával az egész megye területére kiterjedő és 4-5 év alatt nagyrészt el is készíthető nagy és egészséges uthálózatot eredményezhet — az ezek kivételét előtűntető módozatoknak előterjesztése azonban, csak a jelzettem előföltételek ez év folyamán bekövetkező eldöntése és successiv megoldása után következhetik be.

A tél folyamán szünetelt utmunkák a zombor-kernyajai és kula-verbázi utakon már megkezdődtek.

A cserevensi kavicsotrás is már m. hó 20-án újból megkezdett és eddigelé már újabban mintegy 7000 kbmtr. kavicsot eredményezett, ugy hogy a futtakai partra eddig kirakott kavicskészletünk már az 1500 kbmétert meghaladja.

XI. A belvízszabályozások tekintetében van szerencsém jelenteni, hogy ez évben is sikerült a m. királyi földművelési, ipar és kereskedelmi ministeriumtól 3 kulturmérnök közreműködését megnyernem. A hodság-verbázi árok kitisztítását a kulturmérnökség által a tél folyamán átvizsgált tervek alapján, legfőlebb egy hó alatt vélem megkezdhetni.

A Torzsa, Kucura, Ó-Verbász, kis- és ó-kéri belvíz szabályozás iránt a kisajátítás már folyamatban van, a mint az befejezésre jut, ezen fontos vizmű fogatósítása azonnal folyamatba foz tétetni; a zenta-adai vizmű már fogatósítás alatt áll; ép ugy az új-soóvei községi, melynek nagy része ki van ásva; a Bega vízének a kincst. uradalom ó-kéri birtokjuttalékára eső legnehezebb része már ki van ásva, s most a munka — nyert értesülés szerint — a futtakai uradalmi birtokokon folyik.

A kulturmérnöki felvételek — a hodság-verbázi ároktól elvont csatornántúli részletek, ugy Hodság, Filipova, Parabut, Lality, Pivnica és Torzsa községében, ugy a csatornántúli uradalmi péklai tagon már befejeztek, s az ekként a hodság-verbázi, s most már helyesebben kereszturn-verbázi árok érdekében létesítendő és az imént elősorolt községekre kiterjedő új vizmű tervei, melyek a Jegricska iránybani helyesebb leveztést célozzák és legalább 12000 katastrális holdra terjednek ki, legkésőbbben május 15-én fognak nekem a kulturmérnökség által teljesen tárgyalásképes állapotban átszolgáltatni, és általam azonnal törvényszerű eljárás alá vétetni; ezt a Bega vízér mentesítő terveinek Bulkesz, Glozsán, Cséb és Palánka irányában elhatározott kiegészítése, — majd a járek-temerini már felvett vizmű terveinek elkészítése és a Futtak, Piros, Kiszács, Újvidék és Szőreg pusztai tervek véglegzése és successiv letárgyalása fogja követni; ezekkel párhuzamban a Dp.-Szt-Iván, Kulpin, Szilbás, Paraga, Bulkesz, Gajdobra és tovarisovai belvizeknek a Jegricska irányában levezethető vizeinek végleges felvétele és a tervek elkészítése.

Mindezeket pedig a kula-verbázi árok reconstructioja, az Új-Szivac, Veprovác, Kereszturn innesső része, Cservenka és Kula határában és belterületén elterülő vizek elvezetésére vonatkozó felvételek és tervezések fogják követni, melyek eltárgyalásával a kereszturn-verbázi árok, ugy az ó- és új-csatorna által határolt Del-tán fekvő belvíz leveztése is előkészítve lévén, a jelzett 3 kulturmérnök foglalkozási ideje, kivált a fent jelzett fogatósítások kötelességszerű kitűzése és ellenőrzése mellett bizonyára nagyon is ki van töltve.

Ugy, hogy a Kigyós mentének felvétele, — a Mélykut érdekében célzott segédkézelen kívül, — ha csak ismételt kérelmem folytán legalább még egy munkaerőt nem nyerek, jóformán csak a jövő év programjának első és főpontjaul leend felvehető.

Ezekben röviden az eddig megállapított ideai vizszabályozási programot is ismertetve, áttérek a közegészségügyre.

XII. A közegészségi állapot a f. év első negyedében ép oly kedvezőtlen volt, mint a mult év utolsó negyedében, miután mindkét negyedben a halálozások száma igen nagymérvű volt. A f. év első negyedében született 3404 fiú és 3006 nő, összesen 6410 gyermek, elhalt 3282 férfi és 2915 nő, összesen 6197 vagysis a szül. száma csak 213-mal haladja meg a megholtakét. Tájékoraink voltak, a vörheny, kanyaró és ronsoló toroklob, szörványosan a hiuló és hagymáz. A legutóbb beérkezett kimutatások szerint a járványok egész tartamuk alatt a következő állapotot tüntetik elő:

K ö z s é g		Megbete-gült	Meggyö-gyült	Elhalt	Gyógykezelés alatt maradt
Vörhenyben.					
Apatin	464	340	122	2	
Bajmok	87	48	39	—	
Bajsa	46	26	20	—	
Bikity	87	62	25	—	
Báthmonostor	13	7	6	—	
Csantavér	74	19	55	—	
Feketehegy	17	13	4	—	
Gardinovec	14	12	2	—	
Gyurgyevó	72	66	5	1	
Hegyes	284	209	75	—	
Jankovác	99	72	27	—	
Kis Kér	85	61	24	—	
Kucura	21	6	5	10	
Káty	56	40	16	—	
Kolluth	43	38	5	—	
Mélykut	32	22	10	—	
Martonos	30	22	8	—	
Ó Kanizsa	183	55	128	—	
Ó-Kér	90	73	17	—	
Ó Becse	381	171	210	—	
Petrovoszelló	149	89	60	—	
Szönta	15	13	2	—	
Titel	31	17	5	9	
Turia	18	12	6	—	
Topolya	73	52	21	—	
Ó-Soóvé	23	9	12	2	
Új Soóvé	55	27	26	2	
Zenta város	126	81	42	3	
Összesen	2668	1662	977	29	
Kanyaróban.					
Járek	25	19	6	—	
Karavukova	164	154	10	—	
Kula	15	10	5	—	
Kis-Kér	25	17	8	—	
Madaras	38	31	7	—	
Obrovác	25	24	1	—	
Ó-Szivac	25	12	11	2	
Ó-Becse	28	—	1	27	
Titel	192	191	1	—	
Új Soóvé	5	4	1	—	
Összesen	542	462	51	29	

Melléklet a „Bácska“ 17-ik számához.

K ö z s é g		Megbete- gült	Meggyö- gült	Elhalt	Gyógykezelés alatt maradt
Roncsoló toroklobban.					
Bajmok	29	19	10	—	—
Gardínovec	35	27	8	—	—
Gyurgyevó	8	2	6	—	—
Kucura	43	26	17	—	—
Plávna	20	10	10	—	—
Parabuty	60	19	41	—	—
Torzsa	21	16	5	—	—
Uj-Soóvé	28	17	11	—	—
Összesen	254	136	108	—	—
Himlőben.					
Baracska	75	74	1	—	—
Feketehegy	13	7	1	8	—
Szeghegy	83	35	46	2	—
Összesen	171	116	48	7	—
Hagymázban.					
Uj-Soóvé	33	25	7	1	—
Torokgyik.					
Ó Kér	22	7	15	—	—

Miként a most elősorolt adatokból kitűnik az érintett járványos betegségekben megbetegedett 3690, ebből elhalt 1206 egyén, tehát a megbetegültek 27%-ka halt el.

Kitűnik továbbá, hogy túlnyomók a légzési szervek bántalmi voltak, melyek vörheny és kanyaró járvány alakjában fordultak elő, e bajok azonban a mindenütt alkalmazott óv- és gyógyintézkedések által korlátoztattak és miként a fentebb előtüntetett adatok igazolják, nagyjából megszűntek, illetve a jelenben még uralkók is szűnő félben vannak.

Az iskolák megszemléltettek, s a melyekben járványos vagy ragályos betegségek fordultak elő, a járvány tartamára bezárattak.

A járványos betegségek esetenként a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszeriumnak bejelentettek és a járványok állásáról szóló kimutatások nyolc napi időközökben felterjesztettek.

XIII. A hasznos házi állatok egészségi állapota az elmúlt évnegyedben — a korábbi állapothoz képest — javult, de még elég agályos maradt, mert a folytatódó lövővizsgálat az almási, apatini, bácsi, szántovai és szivaci járásokban folytatván, leszurattott 7 takonykórú, — 13 gyógykezelés alá helyezett, rühes ló gyógykezelés alá helyezett 14.

Ezen vizsgálat befejezése óta a megye területén takonykórban leszurattott 14, gyógykezelés alá helyezett 6, rühkórban elhullott 3 és gyógykezelés alá adatott 15.

A többi hasznos házi állatok között ragályos bántalom nem uralkodott.

XIV. A személy- és vagyónbiztonság szemben azzal, hogy őrszeinkről, mint azt már a decemberi közgyűlésen jelentettem, az ujonnan felállított parancsnokságokhoz sok csendőr vonatolt el — kielégítőnek mondható — a szakasz-parancsnokságoktól nyert mult évi december 12-től f. évi április hó 1-ig terjedő kimutatás szerint:

Büntény neve	Összesen			Újvidéki szaksz. parancsnokság			Zombori szaksz. parancsnokság		
	Előfordult	Kiderített	Folyamatban áll	Előfordult	Kiderített	Folyamatban áll	Előfordult	Kiderített	Folyamatban áll
Gyilkosság	6	7	31	3	83	10	6	6	21
Rablás	1	4	8	3	23	6	1	1	—
Betöréses lopás	1	4	10	3	29	6	3	3	7
Emberölés	1	1	13	—	23	—	2	2	—
Tolvajlás	4	2	8	—	31	4	4	1	—
Súlyos testi sértés	5	3	21	—	54	4	3	3	14
Szándékos gyújtogatás	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tűzeset	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Letartóztatott:
 a) fegyveres csavargó 3 egyén.
 b) kuruzslás miatt 1 „
 c) katona szökevény 4 „
 d) orvvadászat miatt 7 „
 e) verekedés miatt, 26 „ azon-
 kívül f) felhívás folytán 15 „
 Összesen: 56 egyén.

A csendőröknek a rendes állományra való kiegészítése iránt a megfelelő jelentések és kérelmek úgy általam, mint a közigazgatási bizottság által megtétettek s azoknak bizonyára már a legközelebbi időben kellő sikere lesz, mi által a megyei közönség ezen becses intézmény teljes jótékonyágát véglegesen fogja élvezni.

Miután ezekben a megye közállapotairól szólott jelentésemet befejezném, kérem azt kegyesen tudomásul vétetni.

Zomborban, 1883. április 17-én.

Schmausz Endre, s. k. alispán.

E jelentés nem szorul kommentárra; mert úgy a megye minden zugára kiható egyforma előszeretettel, mint a tett és teendő intézkedések közhasznú volta, kizár minden kívánni valót.

E jelentés után dr. Boromissza Tibor, jankováci plébános és vál. m. b. tag szólalt föl. Indokolta ezt azzal, hogy még eddig e terem szives figyelmét igénybe nem vette, de ezennel meggyőződése parancsoló sugalmát követve felszólal; mert lehetetlen meglegedését nem fejeznie ki a fölött, hogy országszerű megyénk vezetése oly kezekbe van letéve, melyek haladást biztosítanak minden irányban. Kiválólag azóta kelteződik e szerencsés helyzet, mióta méltóságos főispánunk elvállalta a násznagyi tisztet, a megye és szeretett alispánunk között létrejött szövettség alkalmával. Együtt működése ezen két kimagasló férfunak, akik vé rünk-véré, szent talizmán nekünk az iránt, hogy így vezetve, úgy az eshetőleges politikai konsteliációk által okozható Scylláját a kormányi omnipotenciának, mint maradi Charibdisét a makacs autonomiának, egyaránt elkerülve, szerencsés virágzásnak nézhetünk eléje.

A lelkes felszólalás minden oldalról élénk helyesléssel és szünni nem akaró éljenzéssel találkozott.

Szabó László. Elismeri az érdemet, de számon kéri a vezetők sáfárkodását Rosszolja, hogy a közgyűlési meghívóban nem nyomatik ki minden tárgyalásra kerülő ügydarab.

Alispán: A meghívó legalább 10 nappal a gyűlés előtt szétküldendő. Sokszor van rá eset, hogy a legfontosabb darabok e határnap után érkeznek be és így közülük több épen a flagrans szükség kárára, csupán formai okokból elmaradna Egyébiránt ezen eljárásának helyességét belügyminiszeri leirattal is igazolja.

Ezek után az alispáni jelentés éljenzőleg örvendetes tudomásul vétetik.

A megyei háztartásnak az 1883. évi XV. t. c. értelmében leendő berendezésére új szabályrendelet megalkotása válna szükségessé, alispán ur jelenti, hogy legkésőbb május derekán rk. közgyűlést hív össze s ennek enémű előmunkálatai végzésére, elnöklete alatt egy 19 tagu bizottság kiküldését ajánlja.

A bizottságra egyhangulag beválasztottak: dr. Alföldy Gedeon, Antunovits József, Dungyerszky Lázár, Ertl János, Fernbach Bálint, Latinovits Ernő, Karácson Gyula, Krahl Lipót, Mezey Károly, Mihályi János, br. Podmanitzky Ármin, Schlagger Gyula, Szemző Gyula, Széchenyi Jenő, Szalay Károly, Vojnits Dávid, Zákó Péter, Zsarkó Antal biz. tagok.

A m. kir. belügyminiszternek azon leirata, mely szerint a 2-ik szbirói irnokok tartása ez évre helyben hagyatik, de törekedni kell ezeket a közigazgatási gyakoronokok által fölőlegessé tenni, tudomásul vétetik.

A m. k. belügyminiszternek a kocsmai hitel korlátozása tekintetében hozott törvénnyel kapcsolatos szabályrendelet megalkotására vonatkozó leiratára felolvasott javaslat elfogadtatik s az ily kölcsön 2 ftban állapittatik meg.

Az adóteliszólamlási bizottságba rendes tagul Körmeny Gyula, póttagul id. Ertl János választott meg.

Az I. cs és kir. dunagőzhajózásnak azon (csekély) ajánlata, hogy a bezdáni átomáshoz vezető hid kiépítése után annak fentartásához évi 200 frttal járul, elfogadtatott.

Nagy érdeklődés mellett tárgyalatott Torontál megye azon átirata, mellyel egy részének az ujonnan alakítandó Szeged megyéhez csatolattas ellen tiltakozik s erre Bács-Bodrogh érdekelte megyét is fölkéri.

Az állandó választmány javaslata: Miután ezen aktust állami fontos érdekek nem követelik, amellet végrehajtása a szomszédos megyéket, esetleg a mienket is károsítaná küldessék ki egy hetes bizottság, mely eziránt a belügyminiszeriumhoz indokolt emlékiratot adjon be. Tagjaiul megválasztattak az alispán elnöklete alatt: atőjegyző, főügyész. Korbay Károly, Vagner Ferenc, Eremics Milos és Czirfusz Ferenc.

Vagner Ferenc eponnál általános figyelem közt szólalt föl. Tiltakozott azon fölfogás ellen, mintha ez a tény egy pár izgatót kivéve, a Tiszaparton visszhangra találta. Elmondja ezt mert — ha nem szereti is hinni — lehet, hogy ezen teremben most szólhat utoljára. Pedig ez ártana azon vidéknek; visszavetné félszázaddal; megsértené az ottani többség érzelmeit, melynek hű tolmácsa az 1700 aláírású népgyűlési tiltakozás Önerjükben nem bízván, itt kéri a megye egyetemének támogatását.

Szóltott még a tárgyhoz Kármán József verbázi ref. lelkész.

Tóth József, az ókanizsai ellenmozgalom ve-

zetője, nem helyesli a feliró bizottság kiküldését, mert nem hiszi, hogy a belügyminiszter, ha már másként állapotodott meg, feliratunkra eltántorodik. Elismeri, hogy ezen kérdésben erős állást foglalni kötelessége önértetes alispánunknak; de tiltakozik az elszakadók ellen jelentésében használt »félvezetett és elégedetlen elemek« kifejezés ellen: mert ez a meggyőződés jogosultságát támadja meg. Őt e kérdésben országos érdekek vezetnek s azért a feliró bizottságot, mint fölöslegest, elejtetni kéri.

Matkovich Lajos. Tagadja, hogy Tóth meggyőződéséből beszélt, mert ismeri önző szándékait s a kétes indoku szegedi küldöttség mellett kifejtett erőszakoskodásait. Csak Tóth és még két kaputos ember szór port a jó nép szemébe, mely pedig jobban érez szülőhelye iránt, mint Tóth, aki ezen agítaló föllépése szerint kakuk fia e megyének. Ha — ugymond — én így volnék kompromittálva földieim előtt, csak erőszakkal lehetne engem ide a megye színe elé hurcolni s méltatlan eljárásom tudatában akkor is leégne arcomról a bőr, ha másért nem, hát amiatt, hogy ilyen tetteimet még megjelenésemmel tetézem.

A nemes hévtől elragadt szónok szavait hosszú taps és helyeslés kísérte.

Bierbrunner Gusztáv. Nézete szerint a secessionistáknak nem áll utjokban senki, hogy ha ott nem jól érzik magukat, innen ki Szeged megyébe telepedjenek.

Eremics Milos hosszasan fejtegeti Szeged érdekeit s tagadja, hogy azok megyénk célzott kárával is megvalósíthatók volnának.

Ráczy György. Indítványozza, hogy az elszakadók törekvését rosszsaljuk, a ragaszkodókat pártoljuk.

Gromon Dezső: Én is igaz hű fia vagyok e szép megyének s azért eleve is kijelentem, hogy a szakadást nem pártolom. Már eddig is — ugyan megbízás nélkül — oda hatottam, hogy szerény befolyási körömben e netáni célt hátráltassam; azonban sikert csak a megyebeli országos képviselők együttes föllépésétől remélvén inkább, mint a kétes sorsu feliratoktól; indítványozom, mondja ki a közgyűlés, hogy a megyebeli országos képviselőket egyenkint felkéri, befolyásuknak a megye nagy többsége szíve szerinti óhajnak illetékes helyen leendő tolmácsolására.

Ezután főispán ur a vita elágazó pontjait jelezvén, szavazásra bocsátja a kérdést, és a felirati bizottság kiküldése Gromon indítványával megtoldva, Tóth József hián egyhangulag elfogadtatott.

Baranya megye átirata, mely szerint a szekcsői szigettől Bajáig közlekedést létesíteni törekszik s e végre érintkezési alkalmat keres, elfogadtatván, e bizottságba Schmausz Endre, Tripolszky Gyula, Császár Ferenc és Pilaszanovits Antal küldetik ki.

A tárgysor 9 --10. pontja pártoló tudomásul vétetik.

Az Adamovits-féle 80 frtos ösztöndíjra Koller Imre és Bekker Péter bajai főgymn. tanulók ajánltanak.

A m. év folytán megürült bizottsági tagi helyekre megválasztottakul bejelentettek: Popovits János, Petrovác Ferenc, Mezey Imre, Dobák Béla

A palánkai járásba kataszteri becselő biztosul Ravizza Mór bácsi lakos egyhangulag megválasztatik.

A kocsmai zárórak iránt hozandó megyei szabályrendelet, átdolgozás végett visszautasittatik s a jövő közgyűlésre halasztatik.

A 10-ik huszárezred 4. százada f. évi szeptembertől egy évre Jankovác, Csávoly, Ada és Moholy községekben lesz elhelyezendő, mint ahol már 10 éve nem volt katona.

Alispán megbízott, hogy a Bezdántól-Becség tervezett utvonallal kiépítése érdekében beható szaktárgyalás alá vétette, arról a legközelebbi közgyűlésnek jelentést tegyen.

Zenta a várostól a csárdáig — hol az út már felkúszik az Oromra s így mindenkor járható — műutat akar építeni s e célra kéri a megyét, hogy a város hat évi közmunkáját engedje át.

Az állandó választmány nagyjában helyt adott e kérelemnek, de igen szoros kikötésekhez fűzte teljesítését. Névszerint kívánja, hogy az út a jövő 1884. év végeig kész legyen; továbbá a segélyt úgy ajánlja, hogy a város a maga előlegét, melyért sulyos kamatokat fizet, csak 9 év mulva kapná visszatarítva kezébe.

Szabó László mindebbe belenyugszik, de azt törvénytelennek tartja, hogy Zenta e végre

a kaszárnyaalapot, mint községi törzsvagyont, kellő képviselői határozat nélkül kölcsönül vegye.

Mihályi János főügyész nem lát e kölcsönművelésben törzsvagyon-elidegenítést. Sőt e kérdést tárgyalásra megérettnek se mondhatja, mert a terv alternatív, a költségvetés nem fixszorozott. Kívánja azért, hogy adjon be a város kelőleg fölszerelt tervet és költségvetést; ha ez jóváhagyatik, az utat építse ki s aztán azt neki a megye évi 10000 frtjával visszafizeti.

Gombos Gábor és Mikosevits József lelke senki védelmezik a város kérvényét.

Szóltak még a kérdéshez: Kármán József, Tripolszky Gyula, az alispán ur; Szabó L. és Mikosevits ismételték.

Főispán ur összegezvén a vitapontokat, csodálkozását fejezi ki, hogy az állandó választmány szűkkeblűséget tanúsít egy oly útvonal építése iránt, mely megfelel a közérdeknek s melyhez a város ugy is tekintélyes áldozatok árán kíván jutni. Nézete szerint adja meg a megye Zentának e célra a 6 évi közmunka engedését és ha leszál is esetleg a közmunka értéke, fizesse a jelenbeli közmunka jutalékot. A vonal pedig 1885. végeig okvetlenül készen s a központ jóváhagyta tervek szerint épüljön ki, további fent rtása a megyei útalap terüére fogván esni.

Ezen alapos megvilágítás után az állandó választmány javaslatának elejtésével főispán ur indítványa egyhangulag elfogadtatik; amaz mellett csak Mihályi főügyész szavazott.

Szerdán 9 után a közgyűlés folytatván, főispán ur öméltsósága törvényadta jogával élve, Bertolino Sándor és Popovits Dusán aljegyzőket tb főjegyzők, dr. Molnár Károly kulai közigazgatási gyakorlatnokot pedig tb. szolgabíró-segédde nevezi ki. (Éljenzés.)

A megyei lótenyésztés a megyei kormányzat köréből ki a gazdasági egyesület gondjai alá csatoltatván, Szemző Gyula, az egyesület tevékeny és ügybuzgó elnöke, kéri, hogy az eziránt alkotandó szabályrendelet, a lótenyésztési bizottság tagjaival együtt leendő megállapítás végett, ne most, hanem a következő közgyűlésen vétessék tárgyalás alá.

Bergel Jakab és társainak Zenta város közgyűlése mult évi 252. számú határozata ellen benyújtott felfolyamodása elutasított.

Szent-Tamás község kérvénye a megye bizottsága által az útépitési alaphól felajánlott segélyösszeg felemelése iránt. Jóváhagyatott.

A csajkáskerületi földek kezelésére vonatkozó szabályrendelet előterjesztése. Elfogadtatott.

Zenta város előterjesztése az ottani járás felosztása tekintetében hozott egyezség jóváhagyása tárgyában jóváhagyatott. Majoros Istvának ugyanezen egyezség ellen beadott felfolyamodványa elutasított. Ada községének ugyan ily ügyben kötött egyezség jóváhagyatott és ez ellen Dudás András és érdektársai által beadott felebbeztése elutasított.

Szent-Tamás község határozata a járásfelosztási költségek kiosztása iránt engedélyeztetett.

Veprovác község határozata a község-házhoz tartozó istálló felépítése tárgyában engedélyeztetett.

Nenadovits Nenad és érdektársai felebbeztése Ada községnek bolthelyiség bérbeadása tárgyában hozott határozata ellen. A felebbeztésnek hely adatott s új bérbeadás rendeltetett el.

Sándor községének a budapest-zimonyi álamvasut építési fővállalatának kisajátítási osztályával kötött kisajátítási szerződése. Helybenhagyatott.

Ellinger Ignác bacs földvári tanító nyugdíjaztatása iránti kérvénye. Nyugdíjaztatott.

Schvab Ludovika béregi szülésznő felebbeztése, Béreg községének a községi szülésznő fizetésének felemelését megtagadó határozata ellen. Elutasított.

Földvár községnek a községi jegyzők fizetésének felemelése tárgyában hozott határozata. Jóváhagyatott.

Zsablya községnek az ottani gör. keleti hitközség részére 16 hold földnek temetőül leendő átengedése tárgyában hozott határozata. Engedélyeztetett.

Ó-Kér községnek a járdák kikövezése tárgyában hozott határozata jóváhagyatott.

Gospodince községnek a községi esküdtek létszámának leszállítása tárgyában hozott határozata. Nem engedélyeztetett.

Szent-Tamás községének a községi közbiztonság tárgyában hozott határozata. Jóváhagyatott.

Uj-Szivac, Ó Szivac, Brestovác, Nemes-Militics, Kernyaja, Filipova, Csonoplya, Veprovác, Ó-Sztapár, Bajmok, Hódságh, Bezdán, Parabuty, Vajszka, Topolya, Szent-Tamás, Pacsér és Ó-Morovica községének az ottani felelős örökkel kötött szerződése. Jóváhagyatott.

Szabó László és Mihálkovits István felebbe-

ztése Zenta városnak a helyi postahivatal államosítása és elhelyezése tárgyában hozott határozata ellen. A felebbeztésnek hely adatott, mert rendkívüli kezgyűlésen csak napirendre tűzött tárgyak vehetők elő s e rendelkezés ellen vétett a község.

Krusevlya községnek abbeli kérvénye, hogy a községből már 90 év óta eltávozott s ismeretlen tartózkodású Stadelheber György, Jüh Imre, Jungh Sebesteny és Reart Lőrincnek a községi közgyámtrában kezelt vagyona a község-háznak helyreállítására fordítassék. Megengedtetett azzal, hogy a község kötelezvényt állítson ki s a nevezettek netáni örökseivel szemben felelősséget vállaljon.

Földvár községének községi irnoki állomás rendszeresítése tárgyában hozott határozata. Engedélyeztetik.

Csantavér községének a községi közgyám évi fizetésének megállapítása tárgyában hozott határozata. Jóváhagyatott.

Bikity községének községi irnoki állomás rendszeresítése tárgyában hozott határozata. Jóváhagyatott.

Ó- és Uj-Szivac községének azon ajánlata, hogy az 3000, emez 1500 frtot ajánl meg az esetre, ha a községen keresztül megyei műút épittetik, jóváhagyatott.

Csávoly községének a jözseffalvi uradalom által irodai munkálatokért fizetett évi 400 frtból a községi jegyző részére 200 frtnak kifizetése tárgyában hozott határozata. Jóváhagyatott.

Ilics István és társai felebbeztése Ó-Futtak községnek a névjegyzék összeállítására kirendelt bizottság kiegészítése tárgyában hozott határozata ellen. Elvetetett s a jegyzőválasztás elrendeltetett; netáni felfolyamodások a választás után vétetnek figyelembe.

Klucsik György és társai felebbeztése a Pivnicán megejtett községi bíró választás megsemmisítése tárgyában, és Nagy József járási szolgabírónak a bíróválasztásra vonatkozó jelentése. A választás helybenhagyatott.

Bikity községének az ottani nagyvendéglő és község-ház felépítése tárgyában hozott határozata. Jóváhagyatott.

Ó-Sztapár községnek az ottani község-ház felépítése tárgyában hozott határozata. Jóváhagyatott.

Temerin községnek a községi kisbírók fizetésének felemelése tárgyában hozott határozata. Jóváhagyatott s bérük 40 frtről 50 frtra emeltetik.

Déronya községnek a községi közgyám fizetésének megállapítása tárgyában hozott határozata. Jóváhagyatott.

Ó-Becse községének az ottani szálkert megvétele tárgyában hozott határozata. Jóváhagyatott. Ó-Kanizsa községének, községi régi temetőhelyi föld eladás tárgyában hozott határozata. Jóváhagyatott.

A moholyi g. kel. hitközség kérvénye a politikai községtől nyert segélyezés mikénti biztosítása tárgyában hely adatott.

Moholy község határozata az ottani izr. hitközség segélyezése iránt. Helybenhagyatott.

Gospodince község határozata az ottani kir. kincstári földek megvétele iránt. Jóváhagyatott.

Uj Szivac és Torzsa községének uj jegyzői lakok építése tárgyában hozott határozata. Jóváhagyatott.

Zenta rendezett tanácsú város közgyámtrának 1867—1876. évi mérlegei. Jóváhagyatott s a belügyminiszterhez felterjesztettek.

Zenta városának, az 1882. évi számadás némely cimeinél felmerült több kiadások, azaz átruházás általi fedezhetése ügyében hozott 227/1882. számú határozata. A szabad rendelkezés joga költségvetés keretén belül megadatott.

Felső-Szt. Iván községének 3995 frt 24 kr-ra menő beszédhetlen közpénztári követelések leírásba hozatala iránt hozott s jóváhagyás végett beterjesztett határozata. Részben helybenhagyatott, részben a mulasztók további felelősségre vonása sürgettetett.

Felső-Szt. Iván községének kérvénye 138 frt 69 kr. beszédhetlen közmunka váltásdíjak leírásba hozataláért. Leiratott.

Uj-Verbász községének 32 frt 72 kr. beszédhetlen közmunka váltásdíjak leiratásáért benyújtott kérvénye. Leiratott.

Bajmok községében beszédhetlenné vált 102 frt 10 krnyi közmunka váltásdíjak és 10 frt 28 kr-ra menő szék-ház építési járulékok kimutatása. Leiratott.

Jankovác községében beszédhetlenné vált s ez okból leirandó 163 frt 50 krnyi közmunka váltásdíjak kimutatása. Leiratott.

Kovil községbeni beszédhetlen s ez okból leírásba hozandó 349 frt 6 krnyi közmunka váltásdíjak kimutatása. Leiratott.

Ó-Sztapár község beszédhetlen s ennélfogva

leiratni kért 183 frt 5 krnyi közmunka váltásdíjak kimutatása. Leiratott.

Kulpin községének 617 frt 52 1/2 krnyi közmunka váltásdíjak leírásba hozatala iránt benyújtott kérvénye. Leiratott.

Prigl-Szt. Iván község kérvénye 2930 frt 50 kr-ra menő közpénztári beszédhetlen követelések leírásba hozatala iránti határozatának jóváhagyása végett. Leiratott.

Szokola József csantavéri, Szűcs István moholyi, Zsivojnovits Mátyás kovil-szt. iváni, Fehér Tamás bácsi volt jegyzők özvegyének a szabályszerű nyugdíj megadatott.

Ó-Sztapár község kérvénye 107 frt 67 krnyi 1881. évről fenmaradt közmunka váltásdíjak leírása érdekében. Leiratott.

Nemes Militics, Sztanisics, Torzsa, Rigyica, Bács Almás, Prigl-Szent-Iván, Tatabáza, Szeghegy, Martonos, Zenta, Bukin, Begecs, Novoszelló, Szónta, Réim, Csávoly, Filipova, Cséb, Ó-Futtak, Karavukova, Bács, Szilbás, Báthmonostor, Ó-Palánka, Ó-Szivac, Ó-Kanizsa, Borsód, Ó-Sztapár, Csúrog, Déronya, Gyurgyevó, Zsablya, Ó-Sztapár, Moholy, Petrovoszelló, Szeghegy, Plávna, Brestovác, Glozsán, Novoszelló, Csantavér és Ó-Palánka községek véglegessz száma dásai helybenhagyattak

Hírek

Tegnap hétfőn ünnepelte közszeretben álló főispánunk nevenapját. A tisztikar, a városi testület, számos jó barát, számtalan tisztelő, a vidéki értelmiség vallás- és nemzetiségi különbség nélkül, valóságos kivilineshareot vívott a népszerű főispán lakásán, kívánva, hogy a közjó érdekében a népek gondviselője még sokáig éltesse.

Kitüntetés. Pletikoszics Sándor szóntai plébános és kerületi alesperes, címzetes kanonokká lett kinevezve. A kitüntetés valóban érdemes embert ért, hogy egyebet ne említsünk Pletikoszics a legújabb idben 102 kötetnyi könyv ajándékával megalakította a szóntai közkönyvtart és azt szekrényvel is ellátta. Született 1819. jul 20 án Zomborban, pappá szenteltetett 1842. aug. 17 én; zombori kateketává 1848-ban lett s e hivatalát eredményesen viselte 1863-ig, midőn szóntai plébánossá választatott. 1873-ban a bécsi világiállításon éremmel és dícsérő oklevéllel lett kitüntetve. 1876-ban kerületi esperessé lett s 1878 óta a bacsmegeyi közigazgatási bizottságnak s ugyszólván minden más megyei bizottságnak tagja. Vendégszeretete Bácsmegeyben közmondásos — s mi a fő, vendégeit nemcsak lucullusi ebéddel szokta traktálni, hanem attikai sóval is, mert éleci képezik annak főfűszerét. Isten éltesse őt sokáig! Csak egytől tartunk, hogy ő felsége és főpásztora hiába tüntették ki őt, mert kevesen fogják őt nagyságolni, megmarad ő a megye közszeretben, köztisztelőben álló Pletí bácsija. M. E.

Radics György, főgymnasiumi igazgató mai nevenapja alkalmából, tegnap hétfőn este a főgymnasiumi dalkör Bergmann Agost buzgó vezetőjének aegise alatt kellemes és sikerült szerenaddal lepte meg az ünnepelet, ki Balogh Ernő, VIII. osztályu tanulónak az ifjúság nevében tolmácsolt hálás üdvkivánataira meghatottan és oktató mondasokban gazdagon válaszolt.

Jankovaci hírek. E hó elején táncmulatsággal egybekötött jótékonycélu műkedvelői előadást rendezett intelligenciánk fiatalága. A tiszta jövedelem a csángók hazra telepítésére fordított. Az egyes szereplőkről birálatot — magam is föllépő lévén — nem mondhatok; annyit mégis meg-súgok, hogy a legtöbb babért Kopp Ödön ur, az öreg „Zsiga” remek megtestesítője aratta, — no meg a sügő a negyedik felvonással. — Szabad legyen itta nyilvánosság terén ezúttal köszönetmondanom t. Reichheld A. almási tanító urnak, ki a tulajdonát képező szini dekorációt, „mivel — mint mondá — jótékonycélu előadás” díj nélkül boesájtotta rendelkezésünkre. Dícséretre méltó, nemes gondolkodás. Z. I.

Friedl Pál apatini kereskedő fizetésképtelenség jelentette magát. Kiegyezésre van kilátás. Ez rövid idő alatt a második eset Apatinban.

Dohány Ignác Jankováról 2 frtot küldött be a csángók javára. Ezzel e célú gyűjtésünk 63 frt 54 kr-ra szaporodott föl.

Baján f. hó 16-án a b. e. országbiróért ünnepélyes rekviem tartatott.

Uj-Verbászról írják: Minap történt, hogy a szomszédos Kulán megjelent váratlanul egy magasabb rangu pénzügyminiszteri hivatalnok más két pénzügyi tisztviselő kíséretében, s ép oly váratlanul a mint jötték meglepték a m. kir. kincstárhoz tartozó ottani sörházat, melyet jelenleg Freund tart bérben. A ritka látogatók azonban nem a kulai sör minőségét kívánták megizlelni, mert késő este volt már, mint inkább a vétkes tényeknek nyomára jutni, a melyek folyása itt nyilvános titok; hogy mily sikerrel végződött a látogatás, biztosan nem mondhatni, hanem hogy kutyva van a kertben, azt onnan lehet sejtetni, mert azonnal más pénzügyi örök lettek oda helyezve a további teendők v. gzése végett. A vizsgáló bizottság a kincstár érdekében nem rossz helyen járt.

Tóth Kálmán emléksobrára eddig 9000 frt gyült egybe. Remélhető, hogy a nagy költő emléke két év mulva állandó gyűjtő példaul érbe lesz öntve.

A m. k. közlekedésügyi miniszter Latinovits Gábor képviselő interpellációjára kijelentette, hogy a szabka-bajai szárnyvonal terve felülvizsgálat végett a műszaki tanácsnál vannak s reméli, hogy a kiépítés iránt a legközelebbi ülészak alatt előterjesztést tehet a háznak.

Miss Lena de Lazó, galambszelidítő nő, szombaton és vasárnap d. u. érdekes mutatványokkal gyönyörködtette közönségünket a színházban.

Stumpfögger Ede, Brestovác község derék aljegyzője s sz. állományú m. kir. honvéd hadnagy, eljegyezte Filipováról Holzinger János építész kedves és szép leányát Ellenbacher-Holzinger Antonia k. a. t.

Jankováci tehének a — műcsarnokban. A budapesti műcsarnokban látható Benzurnak egy kizárólag magyar kis kiállítása, mely csak 47 számból áll. Legérdekesebb ezek közt Spányi Béla bűvös színekkel, alföldi hangulattal festett képe, mely azt a jankováci utcát ábrázolja, melynek egyik hosszú alházában 1828. ápril 16-án Léway Henrik született. Gyöngéd baráti emlékképen Ormódy Vilmos, az első magyar biztosító társaság másodigazgatója festette ezt Léwaynak, ki most szülőházát valóban kedves képen bírja megőrizve. A falusi utcán végigmenő tehéncorda oly gondos staffage, a minőt eddig még Spányitól alig láttunk.

Gyászhir. Spitzer I. B. né, a helybeli szolid Prosznitz cég vezetőjének neje, f. hó 20-án 38 éves korában elhunyt.

A helybeli r. k. egyházközség vasárnapi ülésén heves vita után 28 szóval 10 ellenelhatározatot, hogy az újtemplomot tovább építik. A tanítók fizetés fölemelése iránti intézkedés az iskolatervek költségének sikeréig elodáztatott.

Buccók János, bécsi magyar tűzművész, a szerb templomnak és környékének a szombati föltámadás alkalmából leendő kivilágítására körünkben időzik s több oldalu fölhívásnak engedve, elhatározta, hogy vasárnap estefelé a parkban művészi tűzijátékot rendez. Ajánlják az ügyes magyar művészt a közönség pártfogásába.

Merscher Ferenc Monostorszegh községi tanító eljegyezte Hemberger Teréz kisasszonyt az itteni községi orvos bájos nevelő leányát.

Garára ápril 30-ig 475 frt fizetésre s kertészszerelésre lakásra bányevác tanító kerestetik.

Szabady Ferenc, jankováci r. k. segédlelkész, Uszódra plébánosá nevezetett ki.

Horváth Imre, doroszlói plébános, Uszódon, előbbi helyén, egy tptári részvényt r. k. árva iskolás gyermekek segélyezésére alapítványul tette.

Az a botrány, hogy péntekenként a Vadászúrt végén koldusok állják el a járókát, úgy látszik, nem másszá kezd válni. Kérjük rendőrségünket, ne kompromittálja a nagy közönséggel szemben valóban kiérdemelt jó hírnevét ily elnézésekkel.

A szerbek Kupuszárovi Ljubomir új prótójukat esütörtök este a vasutnál fényesen és rokonszenvesen fogadták. Az új lelkész szombaton már megkezdte látogatásait.

Spitzer Károly, bajai lakos, Somogyi vezetéknevét váltott.

Zentára postamestert keresnek.

A bécsi Kreditoren-Verein Geiger Károly mélykúti kereskedő fizetésképtelenségét jelenti.

Uj cég. Reiner Károly és fia rőfös kereskedők Kulán, bij a zombori törvénytől márc. 8-án.

A Ferencsatorna-részvénytársulat Budapest, ápril 20-án d. e. 10 órakor tartotta közgyűlését.

Arveres lesz Ujvidéken jul. 8-án Zruits Jęfta 5265 frtra b. ingatl., majd Jekits Sándor 2400 frtra b. ingatl. június 24-én.

Beküldetett. Tisztelt szerkesztő ur! Vagyok bátor csekély összeget a csángók javára beküldeni. Hozzájárultak: Zsulyevits Ernő 1 frt. Baráti kör 1 frt 44 kr. Draskovich Fer., Lippert Erzsébet, Thim Flóra, Thim Anna 50—50 krt. összeg: 4 frt 44 kr. Gyűjtő: Egy csángóbarát.

Pivnicán, a zsandárság nagy eréllyel nyomozza a pósta rablókat; de még eddig gyanús embereket sem találtak ez ügyben.

Egyházmegyei közgyűlés. Az alsó baranya bácsi reform. egyházmegye egyházi és világi küldöttekből álló tavaszi közgyűlést f. hó 18-án tartotta meg a mohácsi reform. templomban Gál Péter bajai földbirtokos és egyházmegyei gondnok és Kármán Pál torzsa lelkész s egyházmegyei főesperes urak elnökléte alatt.

Izgalmas jelenetek voltak tanni 16-án a Futakról fölfelé menő „Erzsébet”, gőzhajón utazók, Dálya és Gombos közt. Mint egyik utas velünk közli, két szerb paraszt kis lélekvesztő csónakon fát szedni volt a szigetén és mikor megrakodva eveztek visszafelé a hirtelen kerekedett szél fölfordította a ladikot, mely rögtön elsüllyedt. A halálos félelemtől megrémült fatolvajok a dorongokra kapaszkodva küzdöttek a hullámmal, de már már elvesznek, ha Lorberer László, az „Erzsébet” kapitánya, hirtelen mentő csónakot nem oldat és nem halássza ki a két póruljártakat. A rémület és hideg úgy megvette a jámborokat, hogy csak etetés itatás után tértek egy kicsit magukhoz; a jőszívű utazóközönség megszánta őket és néhány forintot gyűjtött össze számukra. Az egyiknek Martinovics, a másiknak Ivánovics a neve. Gombosnál aztán isten hírével partra tették őket.

Hirdetmény Az 1874. évi XX. t. c. 22., 23., 24. és 25. §§-ai értelmében kötelezettek a mészárosok és marha kereskedők is minden időben a városba behajtott marhát a rendőrkapitányi hivatalnál 12 óra leforgása alatt bejelenteni, azoknak marhaslevélét ott átadni. A mészárosoknak a szarvasmarhát csak a vághídon és egyedül a hatósági kiküldött jelenlétében van megengedve levágni. A hatósági kiküldött itt nálunk az idő szerint a városi állatorvos — a levágandó szarvasmarhának azonosságát a kapitányi hivatalnál előlegesen átveendő marhaslevél szerint megállapítani s ennek megtörténte után a marha levágását megengedni köteles. A marha levágásának napja, leírása és az igazolványok kelte és száma az állatorvos által a vágólajstromba bevezetett, ugyanaz ily járlatot megsemmisítés végett a kapitányi hivatalnál rögtön átadni tartozik. A mészárosok és mindazok kik a fennebbi intézkedéseket meg nem tartanak, szabályos járlat nélkül vagy hamis marhaslevél mellett marhát levágásra előállítanak, avagy valamely húst nem a szabályszerűleg megsemmisített marhából adnának el, az 1871. évi XX. t. c. 22., 23., 24., 25. és 60. §§-nak sulya alá eső kikágást követnek el és 10 frtől 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntethetők. Zomborban 1883. évi április hó 14-én. Czedler János rendőrfőkapitány.

Csuroghon ápril végeig terjedő határidővel 750 frt fizetésre községi orvost keresnek.

Temerinben május 6—7-én lesz az országos vásár. Zombor szab. kir. város f. hó 25-én közgyűlést tart. A többi között soron lesz a Falcione Gyula halálának tíz éves fordulója alkalmából rendezendő ünnepély emléké ügye, szép kulturérzékű tanúsítvának városatyáink, ha tekintélyes számban és nemes lelkesedéssel karolnak fel ezen, mindnyájunkra nézve becsületbeli ügyet.

Garán a Woldmann Jakab cég föltételeit. A löosztályozás eredményéről a kormányhoz felterjesztett jelentések szerint a löállomány hazánkban Bács-Bodrogh megye és Hódmezővárárhely város területén legnagyobb.

Egyházi műének. A vasárnapi 9 órai misén Fejér Enlália és Adámné Raisz Etelka urnók Preyer „Bone Deus” kezdetű kettősét énekeltek.

Szabadka szab. kir. város tvhatósága ápril 25-én közgyűlést tart.

A Vilova melletti csajkás járási ut kijavítására 9559 frttal és egy új fahid munkáira 3731 frttal május 4-ig árlejtést hirdet az alispáni hivatal.

Szabadkán Almási Antunovits Pál ügyvéd 72 éves korában meghalt.

Frech József, a bikityi posta-rablót, a szabadkai kir. tszék 5 évi fegyházra ítélte. Az ügyész tebebeztet.

Szabadkán díjnoki önszegélyző egyesület alakult.

A zentai második gyógytár személyes üzleti jogát a belügyminiszterium Mucsy Menyhértnek adományozta. Zentán f. hó végétől Hegyi Gyula szintársulata készülő előadásokat tartani.

A „B.-B. Presse” című újvidéki német lap szerint „einige Trupps Csángó Magyarok per 15—20 Personen” megint visszaindultak volna régi hazájukba, mert nehezlik a gátmunkát. Mi nem hisszük, hogy ez igaz; de meglehet; mert 2200 szegény ember közt mindig akad ma könnyen 10%, aki inkább koldul és kóborol, mint dolgozik. Nagyon kérjük alsóvégi barátainkat, hogy e sajnos tünetet kiváló figyelmükre méltassák. Ujvidéken egy színész szájában eszkapodást egy 4 es kuba szivar. A trafik tartalma lefoglaltott.

Beküldetett. Képviselteséti biztosítási ügyekben. Ismeretes, hogy biztosítási ügyekben sok visszaélés követték el a nagy közönség kárára, mely járhatlansága folytán sehogy sem tudja magát az utazó úgynökök minden garancia nélküli biztatásaival szemben, és még kevésbé a biztosítási feltételek circulus vitiosus ellen, megvédeni. Legtöbb baja van a félnek, midőn kárt szenved. Ilyenkor a valóságos károkozást, sok mindenféle titokzatos pontokra való utalással, melyeket a kárszenvedett előbb nem is ismert, oly minimumra redukálják — tisztelet a kivételeknek — hogy az öszszeggel a tényleges kárt pótolni megközelítőleg sem lehet. És a fél, kinek pénzre rendszeres étető szüksége van, mit csinálhat egyebet — elfogadja a biztosító társulat kegyadományát, beleegyezik minden néven nevezhető levonásba és aláírja hogy a legfenyesebben ki lett elégitve. Mert eddig nem létezett oly forum, hová panaszával, a kárvallott bizalommal fordulhatott volna, — hol a káreset lebonnyolítása, rövid pár nap alatt keresztül hajtatik és mely a fél érdekeit minden irányban megóvni, föfeladatának tekinti. Ez égető hiányon segítő, a „Magyar Pénzügy” az első magyar biztosítási és pénzügyi szaklap szerkesztője, kebelében (Budapest, V., Nagykorona utca 8.) egy külön osztályt állított fel, melynek hivatása kizárólag az, hogy biztosítási ügyekben, a közönségnek, egészen díjmentesen bármilyen felvilágosítást ad. Elfogad továbbá képviselteséti megbízásokat mindennemű peres és nem peres biztosítási ügyben. A készkiadásokon kívül, díjjak nem számítanak fel — a cél nem lévén egyéb mint a közönségnek szolgálni, és a felmerült visszaéléseket meggátolni. Felhívtnak tehát mindazok, kik elintézetlen biztosítási ügyekkel bírnak, és mindazok, kik valamely biztosító társulat által dijhátralék fejében vagy egyéb okból bepereltettek: forduljanak bizalommal a „Magyar Pénzügy” kiadóhivatalához (Budapest, V., Nagykorona-utca 8.) A biztosító kötvény és meghatalmazás, valamint a fényállás hű vázlatának beküldése, minden a mit a „Magyar Pénzügy” kiadóhivatalának, ily esetekben átküldeni okvetlen szükséges.

Irodalom.

A szerb Matica évkönyveinek 133. kötete Hadzsics Antal derék titkár szerkesztésében dús tartalommal jelent meg.

„Du nur allein” Walzer für das Pianoforte, von Karl Klepsch. Ára 80 kr. Táborosky és Parseh budapesti zeneműkereskedésében kapható.

Gazdasági egyleti választmányi ülés.

I Elnök üdvözölvén a választmányt, sajonnal jelenti, hogy Rác Vilmos, a gazd. egylet buzgó titkára, komoly szembajban szenved s teendői végzésére, legalább hónapokig nem lesz képes. Felolvastatván Rác levele, a választmány abban állapodik meg, hogy neki három havi szabadságot ad; az időre fele fizetését ő huzza, felét pedig a munkáját végezni vállalkozó Zsuffa Vince tanár, mint helyettes titkár, honoráriumul kapja.

2. A „Bácska” szerkesztőjének azon ajánlata, hogy lapját az egylet hivatalos organumává vallja, egyhangulag elfogadtatott, kimondatván, hogy az amugy is minden községbe járó lapnak ezen új szerepe köriratilag fog a tagok tudomására hozatni és csak azon egyleti közlemények tekintendők hiteleseknek, melyek itt jelentek meg. Egyébiránt az egylet föntartja magának azon jogot, hogy sürgős esetekben bármikor maga is ad ki körleveleket s a tagok anyanyelvén közli tudatnivalóit; valamint azt a jogát, hogy az egyes vidékek speciális érdeke

szerint más helyi lapokat is fölkér közleményei fölvételére.

Vizsont — mint azt a hivatalos lap természetével magával hozza — kimondatik, hogy minden nem sürgős egyleti tudnivaló e lapban lesz először kitéve.

3. A megyei gazdasági gépraktár létesítése ügyében kiküldött bizottság, megállapítván a gépgyárosokkal szemben szükséges üzleti viszonyba lépés föltételeit, ezeket szétküldötte a gépgyárosokhoz. A felhívottak közül 4 elfogadta a föltételeket, a többi vagy új feltételeket szabott, vagy monopoliomot kívánt.

Igy az egylet kikötései időszerint meg nem valósíthatók, a vállalkozók pedig kisebb, apró gépeket készítenek s így ez időszerint a terv a kivitelre megérettnek nem látszik; azért a kiküldött választmány továbbra is megbizatik a kivihetőség módzatainak puhatólásával, jelentése annak idején elvártnán.

4. A megyebeli kisbirtokosság hitelviszonyainak javítása tárgyában intézkedésre kiküldött bizottság jelentése.

A bizottság hangsúlyozza, hogy e fontos kérdést beható megbeszélés tárgyává tette; de az egylet s a kölcsönre szoruló érdekei közti ellentétet csak úgy hidalhatta át, hogy ingyenes erkölcsi támogatást vállal a Földhivallalattal szemben. Névszerint a kérvényt elkészíti s a mellékletek számát és tartalmát megszabja.

A választmány ezen megállapodást magáéva teszi s fölkéri az elnököt, hogy a részleteknek népszerű módon való kidolgozásáról s alkalmas uton leendő köztudomásra hozataláról gondoskodni sziveskedjék.

5. A bács-almási és kulai szántás-ekeverse ny programja jóváhagyatik.

Almásra már 3 ízben irt az elnök, de választ még nem kapott. Ha 8 nap alatt se jönne értesítés, Ó Becse érdeklődő községre fog fölkéretetni ezen ekeverseny megtartására s pártolására.

6. Árva rozsnok (Bromus inermis) és esparsette heremag érkezett a ministeriumtól. Még mindig kaphatók az egyleti elnökségnél, a termésről beadandó értesítés terhe mellett.

7. Időközben 33 új tag lépett be és egy alapító (Vojnits Márk) jelentkezett. (Éljenzés.)

Zomborcsévi Ferenc szabadkai ügyvédnek, továbbá Zavisits István óbecsei jegyzőnek és Radics György zombori főgymnasiumi igazgatónak, mint taggyűjtőknek, a választmány hálás köszönetet szavaz.

8. Az Első Magyar Ált. Bizt. Társaságtól megajánlott 400 frt ösztöndíjra jun. 30-ig pályázat hirtetetik.

9. Folyó ügyek.

10. Trombitás Ignác a megye területére m. kir. állami állatorvossá nevezetett ki.

11. Az országos Gazdasági egylet május 20-iki közgyűlésén az egyesületet Szemző Gyula elnök ur fogja képviselni, magához bölcs belátása szerint vállalkozó megyei egyéneket fogadván.

12. Dr. Molnár István Lajos vál. tag rajzban bemutatja Haasz Ferenc veprováci tanítónak kendertörő gépét és indítványozza, hogy e buzgó egyének viszonyaik között sokszoros becsülésre méltó buzgalmát viszonozza az egylet azzal, hogy a gép megsemmisítésére vegyes bizottságot küldjön ki s a mennyiben a gép munkaképessége megérdemli, mindent elkövessen annak erkölcsi támogatására.

Elnök megbizatik, hogy legrövidebb idő alatt, lehetőleg szombaton, kellő számú szakértőkkel ott megjelenni, s a gép működéséről jegyzőkönyvet fölvenni sziveskedjék. A — sajna! — gyéren látogatott vál. ülés az elnök éltetésével eloszlott.

A „Gazd. Egylet” hiv. közleményei.

1. A földm. magas ministerium 10897. sz. átiratával a Bács-Bodrogh megyei gazdasági egyesület által az érdekeltek tudomására hozza, miszerint Németország az amerikai sertésus bevitelét megiltotta, minélfogva a Rajna vidékén és Westpháliában magyarorsz. sertések részére nagy piac nyílik, s ott a magyarországi, jelenleg ép zsirfajú sertések igen keresettek.

A beviteli vám darabonként 4 márkára; darabonként az öszszköltségek Kölnig vám és szállítással 16 márkára rúgnak.

2. Miután a magkereskedésekben „rosta hulladék, here alj, tisztított rosta alj, lucerna hulladék” arankával nagy mértékben vegyített lucerna és löher mag árultatik, a magas ministerium 10082. sz. átiratával Bács-Bodrogh megye gazd. egyesület által újból is óva figyelmezteti a gazdaközönséget, hogy a szóban forgó, olcsóbb, de aranka tartalmuk és értékeltségük miatt határozottan káros magvak vásárlásáról saját érdekében óvakodjék, mert kísérlet útján kitűnt, hogy az ily magvakból csak 50—60% csiraképes, s minden kilogrammban általában 500—1000 de sőt 10000 aranka szem is találtott.

Ugyanez alkalommal ismételve felhívom a gazda közönséget, hogy azok, kik kísérletezés végett a múltkoriban is hirdett a magas ministerium által lekül

dött s ingyen felajánlott bromus inermis (árva rosznok) és esparsette takarmány magvakat kívánunk, ebbeli kérényüket hozzám f. évi április hó végéig benyújtani sziveskedjenek.

3. A magas miniszterium 7894. sz. átiratával Bács-Bodrogh m. gazd. egyesület által az érdeklődő gazdaközönség tudomására hozza, hogy a budapesti központi időjelző állomás értesítései Szabadkára való táviratozása már megkezdett.

Pályázat.

A Bács-Bodrogh megyei gazdasági egyesületet az első magyar általános biztosító társaság azon kedvezményben részesítette, hogy egy a gazdasági pályára lépő és az egyesület által megválasztandó tanulónak, ki gazdasági akademiát tartoznék végezni, tanulmányi idejére évi o. é. 400 frt ösztöndíj adományoz.

A pályázat elnyerésénél gazdatisztek és kisbirtokosok fiait előnyben részesítik.

Pályázó kimutatni tartozik:

a) hogy a gymnasiumot érettségi bizonyítvánnyal, vagy a reáliskolát sikeresen bevégezte;

b) a gazdasági akadémia felvételi feltételeinek értelmében előnyvel bír az, aki az iskolai végzettségen kívül még a gazdaságban töltött (uradalomnál vagy magánosoknál) legalább 1 évi gyakorlatot igazolni tud;

c) keresztlevelét, az illetékes előjárásig tartó erkölcsi bizonyítványt, születéstől vagy gyámjától beleegyezést.

A pályázaton nyertes tanuló tanulási idejét f. é. szeptember 1-én a m. óvári akademián megkezdeni tartozik.

Pályázó csak megyebeli születésű lehet.

Folyamodványok 50 kros bélyeggel ellátva és hozzám címezve, f. évi június hó 30-ig beadandók.

Zombor, 1882. évi április hó 15-én.

Szemző Gyula,
gazd. egyf. elnök.

A kendertörés.

Meggyőződve a kendertermelés fontosságáról hazánk mezőgazdaságára és iparára nézve, magas kormányunk méltó áldozatkészséggel törekszik azt fentartani, tőkésbíteni és elterjeszteni. A magas kormány ezen nemes buzgalma minden törekvő hazafi által örömmel üdvözöltetik; mert ha mezei munkáink közül valamelyik sürgős javítást, újítást, szóval: gyökeres reformot kíván, úgy első sorban a kendertermelés az, mely nagy nemzetgazdasági fontossága dacára, még a legkezdetlesebb állapotban sínlődik.

Nincs földmivelésünknek oly terménye, melynek értéke akár mint nyerstermény, akár mint iparcikk olyannyira a bánásmódtól függ, mint a kenderé; de viszont nincs is oly terményünk sem, melynek épen ez a stádiuma oly hanyagul és közönnnyel végeztetnék, mint ez a kendernél történik.

Nálunk a kender régi rossz szokás szerint gyökerestül nyúvik, nem osztályozzák, posványokban áztatják és célszerűtlen eszközökkel törék meg. De van is azután az ilyen kendernek kelete. — A gazda sokszor éveken át kénytelen azt valami sötét kamrába csukni s ha nagy sokára odavetődik az élelmes kenderkereskedő, a kifogások egész seregét találja: Dieser Hanf ist schwach, schwarz, feucht, pickig, unrein s nem tudom én még miféle Ausstellungs-ot nem tesz, s a gazda kénytelen kenderén potom árákon túladni, vagy mint heverő tőkét tovább tartogatni. Mindamellét nem igen okulnak termelőink a maguk kárán s a fent említett hiányok közül többnek nem a rossz kezelési rendszer az oka, hanem azok gyakran a lelkiismeretlen gazdának műve.

Ily kezdetleges kultúra mellett különben számos jeles tulajdonokkal dicsekvő kenderünk, a jobban gondozott külföldiek által, a világ piacokról leszorított, kelleltenné lett, ára jelentékekenyen csökkent, és hogy termelésével sok gazdánk még egészen fel nem hagyott, csak annak köszönhetjük, mert földmivelésünk vetés-forgásába be lépén osztva, azt tovább természetien mintegy kénytelenek.

Kendertermelésünk legnagyobb hiánya kétség kívül a sárban való áztatás, s ezt nyomban az okszerűtlen törés követi. Ez utóbbiról óhajtának jelen alkalommal egyet-mást elmondani, lévén ez talán legkönnyebben és leggyorsabban orvosolható.

Az áztatott s megszáritott kender nálunk a zúzó-tiló alá kerül. Hogy miféle kinzó eszköz ez, azt hiszem, nem szükséges leírnom sem, minden bácskai lakónak könnyű alkalmi nyílik azt csodálni. Marokra fogva, sugár alakban egyenetlenül kiterítve úgy ütök verik azt a kender-tiló alatt, mintha minden szálát kóccá kellene tépniök.

Igazán szánalmat keltő látvány, mint vizik véghez szegény napszámosok forró nyári napokon embertelen erőfeszítéssel ezen roppant fárasztó munkát. Nem hiába a népek csak legszegényebb osztálya adja fejét a kender-törés keserves kenyerére, — akinek csak módjában áll, szabódik tőle s könnyebb megélhetést keres magának.

De nemcsak az ember szenved ezen igás munka alatt, — megsínli azt a kender is na-

gyon. Szálai az erős ütések következtében a tiló bordái közé csapatnak, miközben annyira megfeszülnek, hogy még a legegészségesebb rost is elszakad. Az ezután következő apróbb ütések annyira kúszálják az összetépett szálakat, hogy különösen a marok külső felülete csupa foszlányból áll. — Ezen körülmény az, mely a tiló nyers kender értékét a gerebenezésnél jelentékenyen csökkenti, amennyiben a kúszált rostok a többi is magukkal szakítják s így felette sok kóchulladékok okoznak.

Ehez járul még, hogy a kender csak igen száraz állapotban törhető sikerrel, amiért is a munkások, hogy csak némileg is könnyítsenek magukon, a napon vagy pedig mesterséges szárító-gödörökön szárítják meg. Mindkét esetben, de különösen az utóbbinál, megmerevednek a rostok s törékenyek lesznek úgy, hogy a mesterséges szárítóknál megtört kender métermázsája rendszerint néhány forinttal olcsóbb amannál.

Nem csekélyebb hátrányára van a tilolásnak a vele járó roppant erőpazarlás. Midőn a munka a csomóban fekvő száakra üt, kifejtett ereinek csak csekély része töri ketté azokat, míg a többi a tiló ágára verődve eredménytelenül semmisül meg. Így történik ez minden egyes ütésnél s ez oka a munka eredménytelenségének, melynél fogva egy erőteljes férfi, kora reggeltől késő estig kintlódva, alig 25—30 kilogrammot képes csak megtörni.

Körülbelül olyan kezdetleges a mi kender-törésünk, mint aminő volt a gabnacséplés furkókkal, vagy az őrlés mozsarakban.

Olyan nehézkes, olyan lassú és vontatott művelet ez, hogy hasonlíthatlan arányban áll mezei munkánk többi ágával.

Szükségét érezzük megkönnyítésének, okszerű ujjászervezésének, mely ha nem következik be mielőbb, kenderünk el fogja veszíteni régi jelentőségét mezőgazdaságunk és iparunkban.

E dolgon segitendő, létesítettek már többféle szerkezetet a tiló mellőzésére, de eddig, úgy látszik, kevés sikerrel — mit mellőztetésük bizonyít. Valamennyi között legcélszerűbbnek tartom az olasz ütőkeret; ez az erőnek hasznos munkára való felhasználását illetőleg legnagyobb előnnyel dolgozik és a kender természetének legjobban felel meg. Ez a szarát végénél kezdi apránként letördelni, nem vagdalja darabokra a rostokat és semmit sem kúszálja: oly szóra szabályszerűleg bánik vele, hogy célszerűen alkalmazva, részben még a gerebenezés is helyettesítheti.

Ez alapeszmén készülnek Bodola főmérnök terve szerint Vidacs budapesti gépyárában kender-törő gépek s egyszerű alakjukban is sikerrel alkalmaztatnak több gazdaságnál. De az igényeknek ezek sem felelnek meg teljesen, a mennyiben nem önműködők s munkaképességek nagyobb gazdaságoknál nem kielégítő.

Athatva a kendertermelés fontosságától, figyelemmel kísértem az eddigi ilyenmű szerkezeteket s feladatommá tettem az olasz ütőkeret önműködőleg szerkeszteni úgy, hogy az, előnyeinek fokozásával a lehető legnagyobb munkaképességre emelkedjék.

Tervemnek megfelelő mintakép az eredeti nagyság negyedrésznyi alakjában megyénk gazdasági egylete által 1882-ben rendezett állat- és gépkiallításra ki volt téve a szakértő közönség bírálatának, s fennevezett egylet bírói bizottságának kedvező véleménye folytán dicséret oklevéllel tüntettetett ki. Ezen gép most már eredeti nagyságban is kész s miután az állami szabalmi jog részemre biztosítva van, bátorodom annak rajzát és leírását tekintetes szerkesztő ur szives engedelmével a »Bácska« nyíjas olvasóközönségének bemutatni.

Legyen szabad azonban előbb megjegyez-nem, miszerint gépem a szorosabb értelemben vett törést végzi csak és a tisztítást egyelőre ismét csak tiló vagy más alkalmas eszközzel kell végezni, de hogy munkaképessége mennyiben mulja fel ezen netalán hátránynak veendő körülményt, azt a szives szakértők bírálatára bízom.

A gép főrészei a mellékelt rajz alapján következők:

1. Egy háromszögű asztal ABC; alapja 250 és magassága is 250 cm. Ezen asztal hivatva levén nagy ellenállást kifejteni, szilárd állványon nyugszik s 120 cmnyi magasságban áll vízszintesen a föld felett.

2. A törőasztal száraival párhuzamosan van egy-egy, 6 ütővel ellátott henger X és Y. Ezek közelebb vagy távolabb állíthatók, hosszuk 3 m., átmérőjük 1 m., ütőik kemény tölgyfából készültek s külső felületükön 3 cm. mély horronyal bírnak. Mindkét henger másodpercenként 1 1/2 fordulatot téve, a és b nyílak irányában forognak befelé. A hengerek alatt függ

egy-egy kosár f és g, melyek m n csavarokkal feljebb emelhetők, vagy lejjebb bocsáthatók.

4. A gépet táplálja, illetve a kender befelé szállítja a léces szíjszerkezet. Hogy a kender tetszés szerint megindítható legyen, evégből az etetőasztal léces szíjai I és K, egy emelőkészülék M segítségével, majd az asztal fölé emelhetők, majd alábocsáthatók. A törőasztal szíjai R és S az előbbieket O-nál felváltják s velők egyenlő lassúsággal haladnak N nyíl irányában az asztal csúcsába, hol ezen szíjakat egy 150 cm. hosszú fogas lánc váltja fel, L.

5. A törőasztal szíjai és a lánc fogai közé P nehezék akkép van V és U oldalkarokkal megerősítve, hogy az csak föl és lefelé mozoghat.

6. A gép mozgató erejét egy az asztal alatt végig húzódó T főtengelytől kapja, mely egy négy lőerejű járgány által mozgattatik.

Ezen főtengelytől vezetettik az erő, szíjakon jobbra és balra K és K oldalkerekhez s innét föl a hengerekhez.

Törés alkalmával egy maroknyi kender egyenletesen az etetőasztalra (Qu hely) terítettik ki, hol mindaddig nyugvásban marad, míg a berakó munkás egyik lábával lenyomja az emelőkészülék alsó részét M-et, ekkor a mozgó szíjak felemelkednek az asztal fölé, megragadják a kender s befelé szállítják. O-nál a törőasztal szíjai veszik át, P nehezék alá tolják s Sch helyzetben végig húzzák az asztalon, miközben előtölt végeit az oldalt működő hengerek leütik. A leütött végekből az apróra tört pozdorják kiráztatnak, a hengerek alatt függő kosarakra esnek s kihullanak a gépből, míg maga a kender szépen lefelé sítítva függ alá. Ily módon kisebbednek a száraz egészen a csúcsig, itt átveszi a fogas lánc a kender s kivezeti a gépből, honnét egy munkás könnyen eltávolítja. A gépből kikerült kender két vége teljesen tiszta, szálai párhuzamosak és semmit sem kúszáltak, közepén azonban, a hol a lánc fogva tartja, marad mintegy 3-4 cmnyi töretlen rész, mi különben a tisztításnál akadályul nem szolgál.

Ezen rövid leírásból is kitűnik, hogy a berakó munkás a gépbe bocsátott kéndert egészen magára hagyhatja s nyomban másikat bocsáthat utána. Ebből származik kiváló munkaképessége, — az eddigi kísérletek szerint óránként 150 kilogramm vagy naponta körülbelül 15 métermázsá, mit 35-40 munkás alig végezhetne a tilón. Üzemben tartására szükséges 4 ló és 7-8 személy, kik között gyermekek is lehetnek, mert a munkálatok könnyűek és semmi veszéllyel sem járnak.

Mindenesetre kívánatos ezen törőgépet egy tisztító szerkezettel egészíteni ki, mert nézetem szerint magát a zúzógépet annyira ököletesíteni, hogy az a tisztítást is végezze, nem lesz könnyen kivihető; e célra külön szerkezet szükséges, milyent létesíteni különben határozott szándékom, ha mostani vállalatom a gazdaközönség részéről pártfogásra talál.*

Haasz Ferenc,
tanító.

Ujvideken, 1883. ápril 20-án.

Tegnap ismétlen Karlócán voltam, hogy az ottani képviselőválasztás végbemenetele és eredménye felett meggyőződést szerezhessenek magamnak. A karlócai választókerület, magába foglalja Karlóca és Pétervárad városokat. Életükben először gyakorolták ezen legszebb jogukat s tudatlanok, járatlanok voltak benne, a mit a bizonyosok eléggé kizsákmányoltak. Ezen választókerület a polgárosított volt határvidékhez tartozott. Jelölt volt három, m. p. Hannel pétervárad polgármester, Gyurkovics bécsi „polizei organ” és Radovanovics karlócai magányzó.

Miután a patriarcha és a horvátországi kormány Gyurkovics pártján állottak, úgy a papok, tanítók, kerületi ill. járási hivatalnokok és közegek valamennyien Gyurkovicsra szavaztak. Tudták azonban a patriarcha elleni azt, hogy Hannel magyar érzelmű, tetőtől talpig becsületes s megingathatlan jellemű egyéniség, hogy tehát a Magyarhon embere valahogy meg ne választassék, felállítottak ők is jelöltet Radovanovics személyében. Radovanovics semmi egyéni magányzó és borkereskedő, kinek fölve az, hogy gyűlöljön a magyarokat és mindazt a mi magyar.

Undorító volt látni, mily pressiók gyakoroltattak a papság és a hatóságok részéről, csak hogy Gyurkovics kijöhessen. A hajszának vége az lett, hogy Radovanovics 276, Gyurkovics 230 és Hannel 176 szavazatot nyert; 230 választó nem szavazott. Miután tehát tényleges többség egyiknek sincs, úgy Radovanovics és Gyurkovics között új választás leend.

Hogy Hannel úgy megbukott annyiból baj, hogy a magyar hon egy hívvél kevesebbet bír a zágrábi tartományi gyűlésen, de a péterváradiak csak örülnek, hogy el nem vesztették derék szeretett polgármesterüket. Ily polgármester mint Hannel, kevés van, miután csakis neki köszönhető, hogy a péterváradiak oly rendezett viszonyok közt élnek. 3 évvel ezelőtt a Ferenc József lovagrendjével kitüntetve lett. Eljen soká e derék, magyar érzelmű polgármester!

A Zasztavának csak nem tetszik az, hogy a szerb kormány oly erélyt kifejtett, és Mraovicot metropolitának nevezete ki. Nem bír kibékülni azzal, hogy Szer-

* L a gazd. egylet vasárnapi üléséről szóló rövid jelentést. Szerk.

biában is meg van az általa úgy nevezett „Staatskirchentum”. Igen zokon veszi, hogy a szerb király nem sokat ceremoniál az ottani szerb püspökökkel és hogy egyszerűen tudokra adta, miszerint, ha nem fognak felhagyni dacukkal, zárdákba kergeti őket s helyeket majd be fogja tölteni. Mi lesz belőlünk, így rimádkodik, ha már ő is jogainkat így tiporják? — Igen zokon veszi azt is, hogy Milan király, a magyar királynak és a trónörökösnek a fehér sas rendjelét adományozta és a román királyt, valamint a montenegrói Nikitát is kihagyta! Láthatja ebből a kedves Zastava, hogy Milan király az Osztrák-Magyarhonnal való szövetségét többre becsüli, mint az oroszor-zág kulturát!

Színészeink megérkeztek. Kitérően játszanak. Eddig a „Furesa háború”, „Tótleány”, „Boccaciot”, „Kis herceget”, „Bozóti Márhát” adtak elő. Színészeink jól játszanak, de hol a publikum? Hol vannak azok, kik hivatalos és kötelesek volna őket támogatni. Ecce hazafiság! Verik, ütik a mellüket, hogy ilyen, meg olyan jó hazafiak, hogy véreket késznek ontani a haza oltárán sat., s itt, hol kellene megmutatni, hogy csakugyan hazafiak, ott elmaradnak. Inkább kocsmában vagy kártya mellett, viradtig is el vannak, mielőbb hazafiságukat kimutatnák. Szerbeket, németeket, zsidókat lehet látni, de magyart nagyon keveset. Nesze hazafiság! . . .

A helybeli szerb olvasókör, óriási céget illesztett ki, „srpska čitaonica” cím alatt Dízére válthatik városunknak.

Magarasevičs, helybeli szabómester, felakasztotta magát. Állítólag azért, mivel fia, szégyenlett volna vele az utcán végig menni.

Dimitrijevičs Milos, kir. tanácsos és országgy. képviselő városunkban időzik.

Zentai tarka-barkaságok.

Anno Domini: 1883. die 20. april
Tekintetes szerkesztő ur!

Hogy az igazat teljességében megvalljam, bizony én a „Bácska” február-márciusi számaiban ugyancsak vártam a zentai, viseltes dolgokról szóló, megszokott havi tudósítást, hanem mind ez ideig — hiába!

Hát szereltem szép öcsém „Veritas”, önnek a harangjai még mindig Rómában időznek, hogy úgy elnémult?! hisz nagyszombat már régen továtűnt! Hiszen ha Zentának voltak valamikor ujdonságai, hát azok száma névze aligha voltak annyian, mint jelenleg. Azért is tehát ha tek. szerkesztő ur jó néven veszi tőlem, a megrozsdásodott szavú „Veritas” helyett ugy hébe-hóba be bekopogtatok becses lapjánál, hozva önnek több rendbeli tarka-barka híreket, már t. i. olyasokat, mik Zentán, szerény városunk határán esetleg föl-föl tűnedeznek.

Ime, iszákomb fenekéről mindjárt kitálatok egyet a sok közül.

„Ugyan mi lehet az?!” . . . kérdezik tőlem szíves olvasóim.

Micsoda? . . . Az, hogy Zenta mai nap előbbre van egy egész — löfejjel!

Ez alatt a műkifejezés „löfej” alatt, tiszt. hírlap-olvasó közönség, valahogy azt ne értsd, mintha talán városunk algyumasiuma 8 osztályú középiskolává alakított volna át, vagy hogy Zenta utcai ez idő szerént talán villannyal világítják. Nem, nem! . . .

Nem valami nemes eszme, nem holmi tisztességes korral való haladás keresztülvitelét értem a fenti műkifejezés alatt, hanem értem városunk újabb teméke, a — „Zentai Kotyvaszték”-nak megszületését.

„Es vajjon hogyan jött létre az új-született?” — kérdik tovább is tőlem az érdeklődők.

Nagyon egyszerű annak a története . . . Van nálunk primo: egy vagyombukott prókátor, ki régi dús vagyona morzsáit Zentán akarja visszakaparni s erre legjobb utját-módját látja, a tolokodással határos, „minden lében kanál”-nak való szerepléssel; secundo: ismét van Zentának egy szál expolgármestere és postamestere, ki elvesztett két rendbeli zsiros állása miatt borost óhajt s akar törni minden élő állatnak, kiről gondolja, hogy az illető szegény pára okozója lehetett a kanc elvesztésének; tertio: lakik a mi városunkban ismét egy másik fiskális, ki, mert bizonyos ügy vitéletét 30 ezer helyett csak — 15 ezret kapott (de nem ám a megnevezhetlen testrésze), ergo, most dühös a megyére, a tanácsra, ezek barátjaira, s annál boldogabb az ő lelke, minél több kellemetlenséget okozhat vélt ellenségei számára. No most, ezek az urak hárman, szövetekezve még a zentai „egyesült ellenzék” többi vezérférfiival, nevezetesen Vexler Jóska, Biceonts Szepi, Pap Gergő, Slát Péter, Pecsényesütogető Misával — elhatározták: egyes egyedül Zenta városa érdekében (???) egy új lapot állítani fel. . .

Ime, itt a „löfej” — fele . . .

„Hát a másik fele?”

A másik fele, kérem, a „Z. Kotyvaszték” áprilisi — szerkesztője.

„Hogy hogy?” . . .

A dolog úgy áll, hogy; mikor az a díszes trupp a „Z. Kotyvaszték”-ot megteremtette, rábízta a szerkesztést egy fiatal, munkaképes emberre. Ez azonban, mint jellemes egyén, hamar fölismerete ő kelmök — lö-lábát, s egy hónap múlva szépen otthagya őket, mint ez. Pál az oláhokat. Ekkor jutott eszébe egyik vezérnek, hogy hej! volt Zentának egy időben egy alkalmas szoharsonája, ezt a gyönyörűséges céget kellene a „Z. Kotyvaszték” szerkesztőjének megtenni. Lehetne akkor a „Kotyvaszték”-ban jajgatni, marakodni, hencsegn quantum satis, s akármilyen ékes tüzesnyelven. Igen ám! de csakhogyan ez a volt lengyelfutó most igen nagy ártásba jutott, biztos existenciája van a fővárosban: időiglenes díjok helyettes, 3 bankóforinttal napjára díjazva . . . Nos! . . . a nagy családi-tanács össze-hívaték, s végzése lett: Futoncosy Ferkó, ismét című lista, kinek zuzája epekből gyúratott, s kinek erősen vér helyett a legtisztább s hamisíthatlan keserű mandula kivonatot folydogál: havi 125 bankó forint fizetés élvezete mellett — a „Zentai Kotyvaszték” szerkesztőjéül kibéreltetik, azon előleges kikötés mellett azonban, hogy ha a trupp, a családi tanács, bárkit is meg akar marni, le akar verni, hát azt a szerkesztő szembehunyva marja meg, verje le

Aláírva: Dr. Csaj Stevó s. k. elnök, mint eliens-vadász, br. Puncs Laci s. k. pénztáros, Postamester Pista s. k. intrigus, Vexler Jóska s. k. puemeister, Biceonts Jóska s. k. udvari tányérnyaló, Pap Gergő s. k. népszónok, Slát Péter s. k. tengernagy, Pecsényesütogető Misa, X. skv., Kuszi pajtás.

„Es Futoncosy Jankó? . . .
Az, tisztelt publicum, ott hagyta fényes állását, ott még fényesebb jövőjét, (az intéző férfaktól pedig cultus miniszterségre volt kandidálva) s lejöve Zentára, bérbevett szerkesztőnek . . .

Itt van a „löfej” — irásik fele.

„Ah, Csángó ur, ön velünk csak tréfál!”
Igaz, kedves olvasóim, hogy bizony én áprilisi dolgokról beszéltem, mikor önöknek a „löfej” értelmét tőviről hegyire megmagyaráztam, hanem, hogy szóról-szóra igazat mondtam, azért a felelősséget mindenkor s mindenki előtt magamra vállalom. — Sőt ígérhetem önöknek (ha ugyan a szerkesztő ur ki nem dob az ajtón), mikép a „családi tanács” kimagasló férfairól s üzelméről — nem ma szöloztam utoljára.*

Es most, beszéljünk tisztességes dolgokról is.

Bukovinai magyar testvéreinket, mi is megvendégteltük, két ízben. Többet ér azonban a megvendégteté-nél az a sok, száraz élelmi szer, mit Szeffü György, vár. főjegyző ur lelkes jóakaratóból gyűjtött Zenta városa, s mit legközelebb fogunk leküldeni Nagy György falvára.

Zentán „Társas kör” alakult, a régi kaszinó helyiségeiben. És a kaszinó? Az megy — Zuzába.

Sziklay János, nagybecskerei ügyvéd, a várostól 10000 forintot követel, a miért a járásperben, a város ügyvédjeinek — tanácssal szolgált. Cifra valami!

A legelőfeszítés munkája bevégeztetett. Baki, kiküldött törv. bíró, most veszi fel a panaszokat azon egyes gazdaktól, kik illeteikkel nincsenek megelégedve.

Rozzant hidunk megfejlesztésére, aránylag sok pályázat nyújtott be Csak aztán a sok szék közül, a — vízbe ne essünk.

Tek. szerkesztő ur szíves engedelmével: a viszonttalálkozásig!

Csángó.

SZENT-GYÖRGY NAPJÁN.

Irigye vagyok a fecske, a gólya világnézetének, melyek midőn lakást változtatnak, tavasszal — nem is egyik utcából, hanem — egyik világrészből a másikba, nem találják azt kellemetlennek, sőt édes kedves gyönyörűségnek; boldognak tartom azt a proletárius sebhonait, aki az éggel takarózik s feje alá húzza a földet; dicserendő állapotja van annak, kiről a költő emigyen zeng: „Kizöldült az erdő fája, leveles — A kinek nincs, biztos tanyát ott keres” — és pedig azért, mert egyik sem érzi a hurcolkodás eget rángató kínjait. — Szeretem az életet, — jó nekem szemmel nézni a napot, hanem olyan alkalmatlan alkalmammal, midőn lakást kell változtatnom, mindig megfordul agyonfőtt fejemben az a gondolat, hogy bárcsak Isten az első napon teremtette volna az embert, úgy a hatodikra meghalt volna éhen s nem lenne kitevé annak a gyilkos torturának, hogy minden évben alkudozókké meggyekő szívű háziurakkal s tárgyalásokat folytasson pokróc grombaságu házmeisterekkel.

Mi a Cimberek bevonulása Rómába, mi a Gailok, Gothok, Hunok és más naturalis népek vándorlása azon látványhoz képest, melyet nyújt egy Szent György nap, midőn megindul az ember migráció? . . . Széles kebelű kocsik temérdek butorral megrakva dőcögnek előre, emeletes bácskai lovak vannak beléjük fogva, filozofusi nyugalommal haladnak. Egy-egy kocsi valami habarékparti utaszigletlen eléggé meg nem róható közönnyel lefordul s butorok teméttelensége karambolázik jobbra balra. A sifonérnak oldalbordája szakad be, az arany rájáru tükör lealazza magát egészen a föld saráig, székeknek s más gyöngédebb portékáknak keze lába török. — A boldogtalan családapa kapkod, erre arra szidja a kocsiát tőle telhetőleg, az pedig nem szól egy szót sem, kivéve, hogy irtoztatosan káromkodik. A gyermekek sikongva szemlélik a szörnyű katasztrófát, az asszony pedig — természetnél fogva — férjét korbolja, hogy mért nem vigyáz jobban. Mellettiük fityörészve halad valami vadóc gimnázista, a ki nem áll a szerencsétlenség fölött mosolyogni. Kezében van egy mosatlan gallér s egy léna. Ha valaki megreszkizozza azt a kérdést, hogy mi járatban van; egész cinikus göggel feleli: lakást változtatok. — Távlabb viharzó léptekkel üget egy csikos ruhába bujt monsieur, két hóna alatt emel egy kis bolt felszerelésére elegendő sok holmit, de a melyek közül felismerhetőleg csak egy ócska gitár hátulsó része nyulik ki, az ócska hűrok néha bánatosan rezzennek meg rajta. — No ha ez nem borbély, hát én akkor Bandi legyek. — Egy tragédia képű subjectum vörösré pirult lábábeliben cammog. Madzagon kis kutyát rángat maga mellett s beszél ahoz folyvást anyanyelvén. Nagy podgyász van hátára erősítve, de a melynek tartalma alig ér hat hatost. Kabátja mindkét könyökén anyag folytonossági hiányban szenved. Azt gondolnánk róla, hogy művész, ha az a pléhtábla, mely válláról lefityeg a rajta levő szöveggel el nem áruhá foglalkozását. Ékesen rá van arra cselekedve hogy: „Alle reparaturen werden billig gemacht.” — Ki tudja hanyadik ház falára lesz e cimér az alkalommal telfüggesztve, hogy a sebesült kabátok gazdáit csalogassa. — A külváros felé gyűlik meg csak baja ez árner Rájdendernek a madzagon lévő pincével, mert ott szabadságot állománybeli kutyák tartják megszállva az utakat s a XIX. század szelleméhez nem illő grombasággal roha ják meg a nálunknál gyengébb felet, úgy hogy gazdájának az Alle reparaturen-fele pléhtáblát kell mozgásba hozni, melynek színházi menydörgésszerű zuhogásától a fizikához nem értő kutyák reszkető félelemmel takarodnak vissza az illető kapuk alatt. — De nemcsak szegény ördögök, hanem valóságos tekintetes urak, tudós férfiak is ki vannak téve a hurcolkodás veszedelmeinek. Maga a klasszikus nyelvek tanára akármilyen nagy philolog legyen is, azért Szent-György közlekedőkor rendszeren a füle lóg az elképzelt gyötrődések gon-

* Jobb szeretnék, ha a személyeskedés elmaradna. Mi skandalumcsinálás nélkül is meg tudunk élni. Szerk.

dotatánál — s minden évben keservesen sóhajlja el Horáciussal: Non ebur, neque aureum mea renidet in domo lacunar — mégis kétszáz forintot kell érte fizetnem. (Kéretik a t. olvasó a domus-t nem háznak, hanem csak lakásnak fordítani.)

Minden hurcolkodás felér egy megégéssel, úgy mondják a tapasztaltabbak. A régi lakások leszedni a falakról mindent, pakolni és pakoltatni a rogvásig, minden második szóval figyelmeztetni, hogy te Panka el ne törd ezt vagy azt, te Matyi bele ne lépj abba kosárba, mert poharak vannak benne, parancsot osztani hűsz felé s közbe hallgatni — vagy jobb nem hallgatni — az asszony kifogásait, a kinek semmi sem jó úgy ott, a hogy és a hol van, ott lenni felrakás, leszedés-nél szaladozni, mintha az ember velociped volna. — Mikor aztán lelki testi kínok után eljutsz az új kvár télyra, elszörnyedsz a vandalizmus felett, mely ott eléd tárul, leendő lakások úgy néz ki, mintha tizenkét vasas német hat hónapig tanyázott volna benne. — Bemegy a házi urhoz, hogy ez már mégis plusquam . . . Rád sem hallgat, ott hever három széken, cipője talpával néz ki az ablakon, mint az angol ember szokott, mindössze avval biztat, hogy ha pontosan nem fizetsz, ő nem tűr meg házában, az ő lakói mind pontos fizetők. Mit neki a te apró miseriád? Mások baja az ő jólétének és dőllyfének jól kibérelt mellényén keresztül nem hat szívéig, azzal torkol le utoljára is, hogy ha terhedre van a dolog, hát szerezz saját házat. Az otromba. Mérgesen lódulsz vissza szobáidba rendezkedni, csak öt befőttes üveget versz le, meg valami csipke lekvárt, melyeknek leve lassan gümbörög a padozaton, mérgedben keresed az asszonyt, hogy mért nem segít azoknak a bamba cselédeknek s alkalmilag egy utban levő mosatlan ablak fiókját töröd be. Új kár. A képek szanaszét szórva, szék, pam-lag megsérülve, a causeuse (fecsegde) éllel áll fölfelé, könyveid szanaszét hevernek, a sifonér ajtaja felnyitott, mindenféle asszonyt ékesítő holmik ömlöttek ki belőle, mikor ott lépdelsz, majd kitörök a nyakad, tunique, faille, moulle s egyéb francia szó akad a láb-bad közé. Mig kapkodsz jobbra balra s mérgeledől, hogy hol az asszony — nem veszel észre, hogy az alatt két éves kis fiad a kiömlött csipkelekvárral úgy összeragasztotta „Toldi szerelmét” (ajándékba vetté a feleségednek) hogy az öreg Ilosvai sem ismerne ja. Érzed, hogy megbolondulsz itt denique és azért menekülni akarsz kifelé, az ajtónál tust kapsz bejövő feleségedtől, ki asszonyi kesernyű arccal „azon kezdű panaszat” hogy ő itt nem maradhat, borzasztó az, őt család lakik az emeleten, a szőnyegetek mind a folyosó rácsra teregetik s ott porolják, ő azt ki nem állja, aztán a spájzból van feljárás a padlásra, onnan le fog peregni a szemét, az őt halálra bosszantja, a vizet a többi lakók itt hordják el az ajtó előtt, óvhatatlan, hogy el ne locsolódjék, az őt megöli, mondta ő mindig, hogy ne jöjjetek ebbe a kaszárnnyába lakni, de te sohasem hallgatsz rá, a te önféjűségnek így kell megadni az árát, ő sohasé állja ki egy évig, ő bizonyosan bele hal. Aztán a konyha tele van füsttel, hogy egy kis kávé akart csinálni, majd megfult. A sparherdek nincsen cugja. . .

„Édes szívem — bombázol felé egy 160 fontos grombaságot — magam is szeretném, ha a sparherdek volna nagyobb cugja, a te nyelvvednek meg kisebb.” — No ezt ki is fizetted egy fertály esztendőre, haragosan fordul el tőled valami olyast meiótvogva, hogy nem grombaságot érdemel ő szenvedésieit. — Hanem hogy fizeted ki, ezt a másikat, a ki beplántálja magát eléd s követeli az első rátát a házbérből? Egy muzeumba való vén szipirtó. Alsó ajka félre van csuszva, valamikor hajadon korában Mátyás király megcsipette az állát, az a nagy boldogságtól félre billent s azóta úgy maradt. Valami harmadfél fog látszik szájában a mint elhebegi jogos követelését. — Te olyasmit rebegsz, hogy várjon, nem szokól el, hanem ő sem szokól el, sőt állhatatosan ott marad fensőbb hatalom parancsának engedve pénz nélkül nem akar távozni. Mig egyszer aztán kis fiad meglátva a szent Gellérti illetőségű banyát, éktelen sirást kezd s remegve bujik anya mellé, reszket, kékül s szemelláthatólag jelentkezik rajta a betegség. — Mérgedben megfogod a macacs vénaszszonyt, s ösztönződ őt kifelé a posteriori, — a mit nem illik megnevezni — s magad is gyermeked csitításával s dédelgetésével bajlódol: — hanem az csak egyre sir és fél. — Surolo napszámosod aztán kitalálja, hogy biz a gyerekeknek „szemrül esett” az a vén asszony rontotta meg, az a baja, hanem ennek biztos gyógyítója a szenes víz, azt kell beadni. — Majd kiszalad a szádon, hogy ördögöt. — De kéri alásan a napszámos, az biztos, csak ezt kell elmondani mellé, hogy: „Adinom, papinom, vékekere riminom. Hájnom, vájnom, segenece, pagenece, hajdöbriacs adéndén, dörövedexa.” — Meg nem állhatod, hogy azt ne mond rá: számár. — Téged — okos embert — akar felültetni, a ki az egytetemet is látogatad „külsőleg.” — Végre jótékony álom elhallgattatja a kicsit, te pedig felfogadod, hogy egy év alatt vagy házat szerzesz, vagy főbe lövöd magadat. Megmondod áperthe feleséged apjának, hogy az asszony még egy hurcolkodást semmi áron sem fog túl élni, azért hát ő — az após tegye meg kötelességét. Csak-hogy ez a gondolat akkor lett volna legjobbkor, mikor még jegyben jártatok.

Kajabuss.

NYILTTÉR.)*

MATTONI-féle BUDAI KIRÁLY KESERÜFORRÁSOK

Deák Ferencz-forrás, Hunyady Mátyás-forrás,
Szt.-István-forrás, Gróf Széchenyi István-forrás
Mattoni és Wille, Budapest.

Kapható minden gyógyszerertárban és ásványvíz-kereskedésben.

* Az e rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.
Felelős szerkesztő: Dr. MOLNAR ISTVAN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

szítések

(érc-utánzat)
carton-papirból,
kiállításban. 3-3

Saját gyártmány.

COMP.

strasse Nr. 49.

rdetmény.

egürült Szántova, Dau-
— Sántován székelő
el pályázat nyitottak,
je folyó evi april 29.
itűzetik

ő — nevezett három
évi fizetést és eseten-
nyer.

vatnak, hogy az egész
n, — és a hazai nyelv-
ismeretét tanúsító bi-
y: modványaitat mon-
szolgabírói hivatalnál

6.

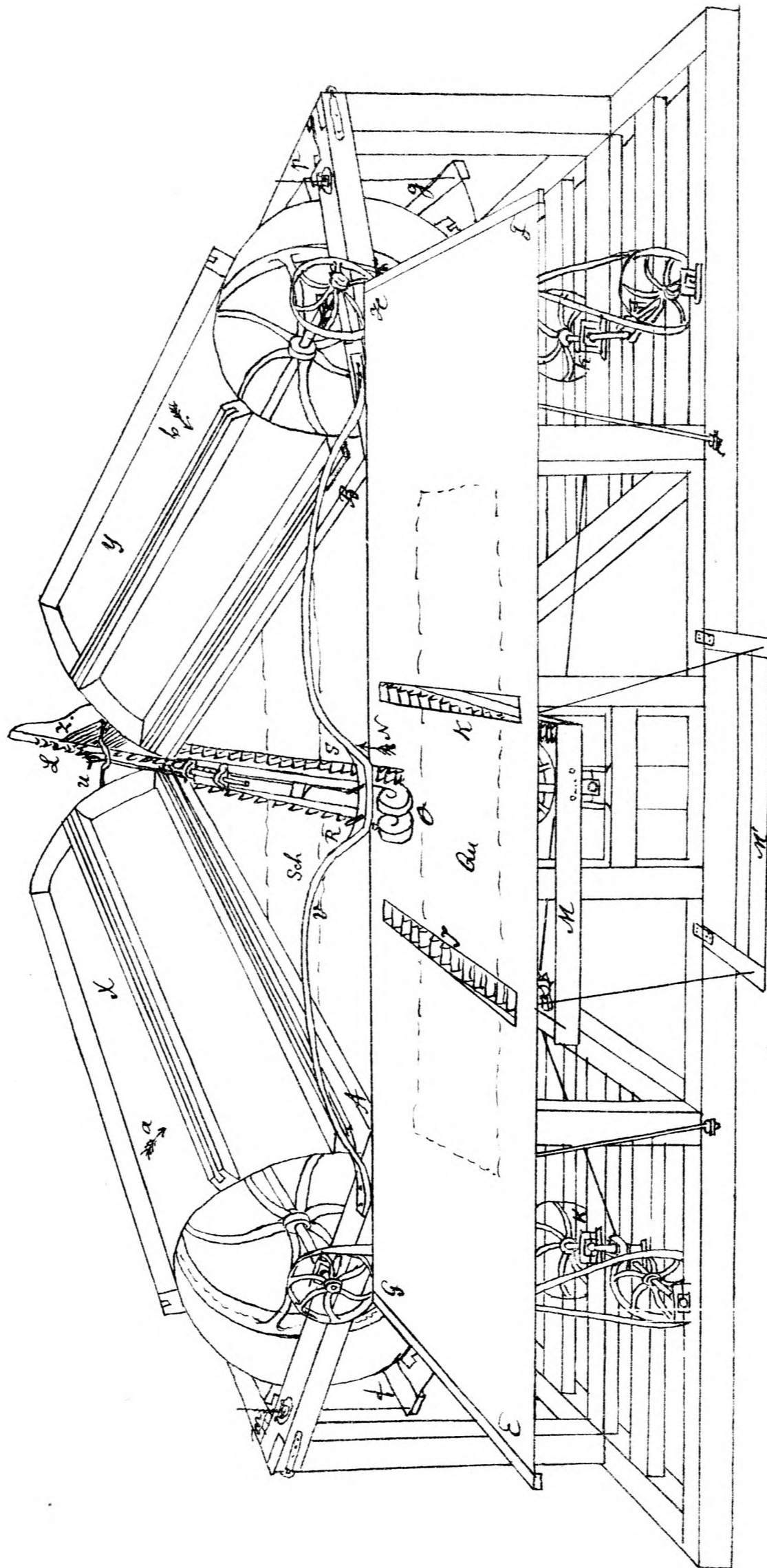
Wésmárky,
szolgabíró.

vezést FERENC JOZSEF-keserűviz használni. Kapható a gyógyszerárban
és fűszerkereskedésben. A széküldési igazgatóság Budapestén, väci-
utca 18. szám.
Rendelvényeket közvetit és felvilágositással készségesen
szolgál ügyünköm

Deutsch Sándor,
Zomborban.

10-4

Melléklet a „Bácska“ 12-ik számához.

ELŐFIZETÉS:

Egész évre 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kül-
dendőek.

Egyes szám ára 15 kr.

Megyei ellenzék.

magában véve a
gosult elemet a
gyűlési termünk
keressük s ha k
találjuk.
Egyénileg le
afőlött: jól van
vagy se. De ak
személyével hátt
s az események
beszélni, az, tek
gyénk mostani
kezeit, azoknak tetterejét, jóakarátát,
igazolt, tűzpróbákban kibizonyult ügy
kénytelen bevallani, hogy itt ellenzék
míg a dolgok így folynak, nem is le
is lehet.

Próbáltak már csinálni többen é
Először a közbirtokosság reszkiroza
uj megyeház építési kérdésében. Meg
Azután léptek föl malkontentu
akik csak a zavarosban remélhetik s
tásukat; akik érzik, hogy máskép ki
szanak a zöld asztal tisztos félhomály
ha minduntalan felállanak s ceruzáikk
lőznek, vagy más módon feltűnést
Ezek a számbavehetlenek.

Legutóbb sajtói hangok emelked
lalkoztak arra, hogy ha nincs ellenzék
csinálnak ők.

Hanem miután alaposan belátták
régí közmondásnak igazságát, hogy
viribus irac: azóta ők is beállottak a
mely őket se nem hívta, se nem in
józsánságukban bizva várhatta, hogy
leteszik a nem nekik való karmester
énekelnek szépen együtt a többiekkel

Gondolatbeli bünt követ el a közü
aki azt hiszi, hogy egy indokolt állás
vileg szolidaris és a tényleges viszon
rammszerű javítására vállalkozó, tehet
erős, kitartó ellenzéknek nincsen létje

Csakhogy ehez mindennek előtt
először: legalább a bizottsági tagok, va
befolyással bíró egyének körében a
kormányzat s annak rendszere iránt e
séget támasztani, vagy ha már az
annak konkrét hangot adni.

Aki viszonyainkat gyökeresen
ezen okvetlen tényezőnek jelenlété
konstatálhatja, se nem remélheti. Teh
lenzékre még talaj sincsen.

Másodszor szükséges ehez olyan
olyan a jelenbelitől eltérő működési
ideális irányával vonzani praktikus
imponálni tudjon.

Mi sok mindent meglátunk: de
idealizmust, ezt a praktikumot, híréb
se sajtóban, se utcán, se salonban
mag, se palánta, se gyökér.

Harmadszor kellenének sűrű pan
alább részenként, vidékenként általán
gítésre nem méltatott vágyak és így
tömörülmi hivatott emberek.

Lehet, hogy akad e nagy megy
húsz a híres hét sváb fajtájából, ak
lejár a pincéjébe s ott Midásként a s
Cossa szíve keserveit. De igazi nagyob
mely akárhol is egyetemleg érvénye
getne, mi legalább — Isten látja lelke
nem tudunk, nem hallunk.

Mіндеzen tényleges adatokra, a
életből meritett tapasztalatokra tekint
kinél adhatjuk, amit ugyis mindnyájan
de más-másképen, hogy: e megye
nincsen, nincs is talaja, nincs is oka
célja.

Mert az, hogy egypár bús hazafi
dázik; imitt-amott névtelenül nagyot
mondja pohár közt, hogy volt rége
lenne, ha ő lenne valami: mindez ne
egyebet, mint azt, hogy mindenkinek
sütni nem lehet; no meg azt, hogy na